

Fikir Sosyal ve Edebiyat Dergisi

KAFKAOKUR*

AYLIK EDİBİYAT DERGİSİ · SAYI 28 · YIL 4 · NİSAN 2000 · 8 TL

*...ben edebiyatın dergisi.







KAFKAKUR

Fikir, Sanat ve Edebiyat Dergisi
"...bey edebiyattanibaretim."

Franz Kafka

Aylık Edebiyat Dergisi

Sayı 26 - Nisan 2018 - 8 TL

www.kafkakur.com

● [kafkakur](#)

● [kafkakurdergi](#)

İmtiyaz Sahibi

Gökhan Demir

Yayın Yönetmeni

Gökhan Demir

Editor

Merve Özçelik

Sanat Yönetmeni

Rabia Gencer

Kapak Resmi

Tülay Palaz

Yayın Danışmanı

Baran Güzel

İletişim

e-posta: okurtemsilcisi@kafkakur.com

Online Satış

kafkadukkan.com

bilgi@kafkadukkan.com

telefon: +90 530 727 15 23

Adres

Firuzağa Mah. Yeni Çarşı Cad,

Adan Apt. 39/1

Beyoğlu, İstanbul

ISSN

2148-6824

Yayın Türü

Yerel, Süreli Yayın

Baskı

İmak Ofset Basım Yayın

Tic. ve San. Ltd. Şti.

Merkez Mah. Atatürk Cad. Göl Sok.

No:1 Yenibosna, İstanbul

Tel: 444 62 18

Matbaa Serfika No: 12351

Dağıtım

DPP: (212) 62222 22

© Her hakkı saklıdır

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve illüstrasyonlar elektronik ortamlar da dahil olmak üzere yazılı izin almaksızın kullanılamaz.



İllüstrasyon & Kolaj

Tülay Palaz

Rabia Gencer

Eren Caner Polat

Tayfun Yağıcı

Erığan Türk

Yeliz Akin

Zülal Öztürk

Atlay Aşkaroglu

Sudenur Gültækin

Şeyma Türk

Aysu Bekar

Akın Altınayıldız

Alper İstanbullu

Rabia Aydoğán

Ezgi Karaata

Selin Öztürk

Zeynep Dağgünden

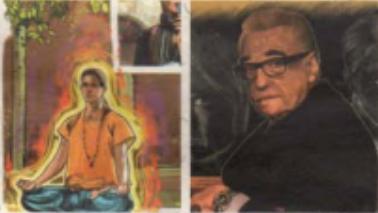
Ferhat Ünal

Ezgi Ayyıldız

Tahir Keskin

Önder Özgenç

Esma Ak



- 6 J. K. Rowling & Harry Potter** Nermi Sanbaş
- 18 Gürültüde Kaçmak** Ece Temelkuran, Deneme
- 20 Dünyanın En Güzel Tuğlaları** Isahag Uygar Eskicilyan, Öykü
- 22 Modern Sürüğen Çağı** Bahri Butimar, Şiir
- 23 Kusursuz Bozgun** Nazlı Başaran, Şiir
- 24 Yeniden** Ezgi Ayvalı, Deneme
- 26 Nilüfer/Tuğrul Dağcı, Dünya Dönüyor (1973)** Rabia Gençer, Kolaj
- 28 Senin Elinde** Kaan Murat Yanık, Öykü
- 29 Mavi Üçleme** Merve Öz Dolpa, Anlatı
- 30 Çeçe Sineği** Nihan Özkoçak, Öykü
- 32 Beyaz Bir Lotus Çiçeği** Atulay Aşkaroglu, Anlatı
- 34 Doğu Ekspresi** Eray Yasin Işık, Anlatı
- 37 Olsun** Samet Zenginoğlu, Anlatı
- 38 Serenat** Özgür Zirve, Şiir
- 39 Salıncak** Eda Al, Şiir
- 40 Romantik Bir Şair: Jim Morrison** Oğuz Kaan Boğa, Biyografi
- 43 Ye Dua Et Sev (2010)** Erişcan Türk, Film Alıntısı
- 44 Ertele** Baran Güzel, Öykü Dizisi
- 46 Martin Scorsese: Suçlu Bir Aziz** Doğukan Adıgüzel, Sinema
- 49 Posta Pulu** Sumru Uzun, Mektup
- 50 Haklıydın** İrem Güvenç, Anlatı
- 51 İki Kırk Beş** Ayberk Turgut, Anlatı

ZEHİRLİ GÖZYAŞLARI

Gökhan Demir

İnce kalmak çok mu zor?

İnce olmak?

Yaptığında, kaldığında, gittiğimde...
Önce iyice sarıl.

Bütün gözyaşları tüketdi.
Başka bir aşktan başka bir aşka.
Gerçek ne bilinmiyor.
Neden aldatır insan bilinmiyor.
Neden yalan söyler bilinmiyor.
Yetmiyor.
Yalnızlıkla sonsuz bir çarışma.
Mani çağında insanlık...

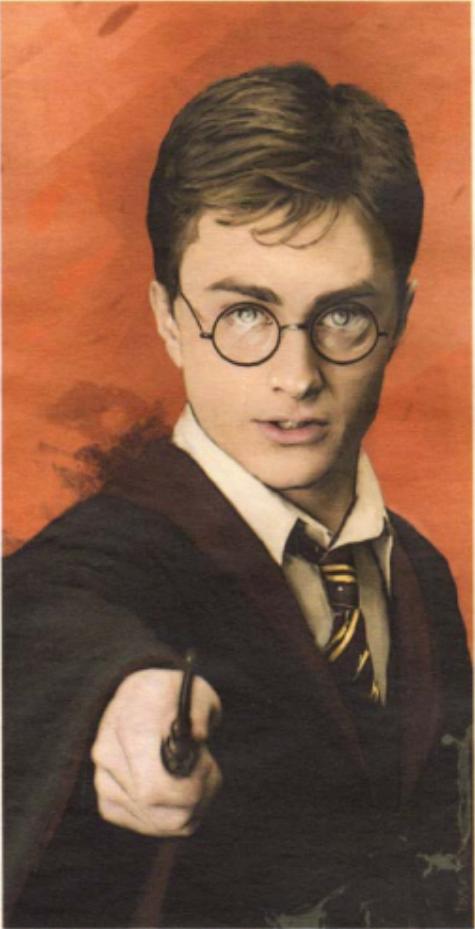
Korkular sorunlarla beraber çoğaliyor, gizlenemeyen sorunlarla.
Zaman geri dönmüyor.
Siyah giyersen kimse bir şey görmez sanıyorsun.
Beyninin sokaklarında dolasıyorsun önce, yalnız olduğunu umarak.
Öyle çoklar ki gözlerinin içinden ruhunu delip geçiyorlar sonra.
Gizlenemiyorsun, savunmasızsan.
Kimin buna ne hakkı var?
Attığın her adımın seni nereye götüreceğini bilmenden
tüm zerrlerin etrafı dağılıyor.
Tekrar! Tekrar! Tekrar!

Bilmediğimiz ne var?
İnce kalmak çok mu zor?
İnce olmak?

Güzel, duru, sakin.



Esma Ak



J. K. ROWLING & HARRY POTTER

Nermin Sanbaş

Bazen kendime tüm bunlar gerçekten oluyor mu diye soruyorum.

J. K. ROWLING

"Ve biz çocukluğunuzun hayal gücünü oyularımızla birlikte geçmişimize gümüş bizden olmamız istenen yetişkinlere dönüşüyoruz!"

Jules Verne'i hepiniz bilirsiniz. On dokuzuncu yüzyılın ortalarında kitaplarında ve kimi makalelerinde elektrikle çalışan denizaltı, güneş yelkeni, video konferansı ve elektroşok ci hastanından bahseder. O dönemde ütopikir elbette. O dönemde kimsenin aklına gelir miydi Jules Verne'in yazdıklarının gerçekten olabileceğiyi? Hiç sanmam.

Albert Einstein, "Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Çünkü bilgi sınırlıken hayal gücü tüm dünyayı kapsar. Hayal gücü güç verir. Sizi bekleyen güzelliklerin ön izlemesi gibidir," derken hayal gücü olmasaydı kuantum veya iza fiyet teorisini bulabilirdi miydi? Elbette hayır.

Düşünmek kişinin kendi vizyonuya görmesi; hayal gücü ise görülen görüntünün büyüklüğü, özgünlüğü ve derinliğidir. Hayal gücü bireyin kendisine özgüdür. İşte bu noktadabiz biz yapan farklılığımızdır, sınırsız hayal gücümüz.

Hayal gücüyle bilimi ve sanat kıvamında buluşturmaktutku, istenç ve ustalık gerektirir. Einstein, Jobs, Edison, Tesla, Picasso, J. R. R. Tolkien ve J. K. Rowling gibi. Bu nedenle verilebilecek en önemli tavsiye, hayal gücünün kaplarını kapatmadan, ayakları da yerden kesmeden, emin adımlarla yürümektir.

Birçeşityazıntıları olan ve sınırsız hayal güçüneren fantastik edebiyat gerçeğin da ha ötesinde çok farklı bir dünyayı anlatır. Bu fantastik dünyada ise farklı varlıklar yaşar: Vampirler, periler, şeytansı varlıklar gibi. Gerçek dünyakosullarından farklı olan fantastik dünyada baş karakter, ya durumun gerçek olduğunu ve dünyanın bu güçler tarafindan ele geçirildiğini veya her şeyin bir hayal ürünü olduğunu ve bu hayal gücünün kendisine birtakım oyunlar oynadığını düşünür. Bu kararsızlık fantastik edebiyatın candamıdır. Fantastik elemanlar ise hayatımıza gizem girdiğinde ortaya çıkar.

Bu edebiyat türünün son yıllarda en ses getiren, yetişkinler tarafından da büyük zevkle okunan bir çocuk kitabı: Harry Potter. İnsanın hayal gücünün sınırlarını zorlayan bu kitap serisinin sahibi İngiliz bir kadın yazar: J. K. Rowling. Onun hayatı da büyülüyici bir masal gibi Rowling, silihocukluğunu emsalsiz hayal gücüyle kaleme aldığı Harry Potter'la yeniden inşa eder. Hep duyanız, "Bir kitap okudum hayatım değişti," cümlesini. Herkesin hayatında iz bırakan, bakışısını değiştiren bir kitap mutlaka vardır. Ancak fantastik bir tür olarak böylesi bir kitap milyonlarca insanı kendine esir etmesi,üstüne üstlük tüm kitaplarının sinemaya uyarlanması sıra dışıdır. Peki, Rowling'i bu kadar başarılı kılan hikâyesi neydi?

Joanne Kathleen, yanı bilinen adıyla J.K. Rowling 31 Temmuz 1965 tarihinde, İngiltere'de iki çocuku birinden ilk çocuğu olarak doğdu. Dini kurallara bağlı sıradan bir ailenin gözökülü, cilli, hertürkülü sporatif aktivitelerden uzak olan çocuğu, silihirtip olarak kendisinden iki yaş küçük kız kardeşi Di ile Wye Nehri kıyısındaki kırıktı sık sık hayallere dalarak geçiririyorluk günlerini. Henüz altı yaşındayken kız kardeşi için ilk hikâyeyi kaleme alır. Tavşanları çok seven Rowling "Tavşan" adını verdiği ilk hikâyeyinde, kardeşinin bir tavşan deliğine düşmesinden sonra tavşan ailesinin onu çileklerle eğlencelasmaına dair komik ve umut dolu maceralarını anlatır. Rowling ailesi bir süre sonra Winterbourne'a taşınır. Buradaki komşularından birinin soyadı Potter'dır. Ömrü boyunca kendi soyadıyla alaydedimesi adıyla ilgili yapılanacamasız şakalara göğüs germek zorunda kalan Rowling (Rowling kelimesi İngilizcede yuvarlanan anlamlanagelen "rolling" kelimesiyle kafiyeli olduğu ve Rowling de tombul bir çocuk olduğu için bu acımasızlıklaramaruzkalır) ozamandanberi Pottersoyadına içten içe hayrandır. Winterbourne'daki sınıf öğretmeni Rowling için tam bir kabustur çünkü öğretmeni Bayan Morgan zekâ ve başarılarını göstermeye çalışır. Ancak bu seferde arkadaşlarının yeri sık sık değiştirir. Okulun bu ilk yılında Rowling başarı ve zekâ sınıflarının en kötüsüne denk düşer ve en arkada oturmak zorunda kalır. Okulda ikinci yılında ise sırasını en iyi arkadaşlığı değiştiren Rowling, eski yerine göre daha iyi bir sıraya terfi eder. Ancak bu seferde arkadaşlarının öfkeve kışkırtıcılarının hedefi olur.

1974 yılındabir başka bölgeye, Tutshill'e taşınırlar. Tutshill'de Wyedean Okulu'na başlar. Bu okulda kendisi gibi popüler olmayan çocuklara ve arkadaşlarına teneffüslerde enteresan öyküler anlatırılsıklıkla. Silahlılığının ezkizini üzerinden matmak istercesine kahraman rollerini kendisinin ve yakın arkadaşlarının üstlendiği, gerçek hayatı yapmaya cesaret edemedikleri pek çokşeyi, sözde becerimelerine olanak tanıyan korkutucu öykülerdir bunlar. İlk ve ortaöğretim dönemi boyunca sakin,

utangaç, spor faaliyetlerinden birazuzak ancak derslerinde ortalamanın üstünde başarılı bir öğrencidir.

Rowling ergenlik dönemine geldiğinde kendini iyice yazmaya verir fakat bu yazdıklarını kimseyle paylaşmaz. Üniversite dönemine geldiğinde önce Oxford Üniversitesine başvurur. Ancak buraya kabul edilmeyen genç kız hayal kırıklığı yaşıar. Dahasonra ailesinin de baskısıyla Exeter Üniversitesi Fransızca Bölümüne kaydırı aptırmak sorunda kalan Rowling için bu bölümde girmek çok büyük hatadır: "Onlar, yabancı lisansın, iyi bir sekreterin kariyerinde elzem olduğu fikrinden yolaçıkyordu. Oysa, birtürlü organize olmayı beceremeyen bendeniz, bu dünyada sekreterlik yapabilecek son kişiyim." Bu bölümde ders başarısı ortalaması bir öğrenci kadarır. Okumayı çok seven Rowling bu dönemde eline ne kadar eser geçtiyse hepsini okur: İngiliz, Alman, Rus ve Amerikan edebiyatından sayısız eser... Okulun son yıllarında yaptığı staj deneyimi ve Uluslararası Af Örgütündeki sekreterlik deneyimi pek başarılı geçmemese de mezun olduktan sonra ailesinin baskısıyla kolay işbulup düzenli bir gelirinin olacağı düşüncesiyle sekreterliklerine başvurur. Bu çalışmamadeneymi onun için siyasi ve sosyal açıdan düşüncelerinin şekillenesine katkıda bulunur.

Staj deneyiminden sonra kolay iş bulabileceği düşünüldüğü için Londra'ya taşınır. Sekreterlik işlerine giren Rowling'in çok sevdığı yazma eylemine ne zaman ne de imkâni kalır. Bu nedenle de uzun süren toplantılarında yani not tutması gereken zamanlarda sık sık hayallere dalar. Hayalperest olduğu için patronlarının hoşnutsuzluğuna maruzkalır ve bu yüzden sık sık iş değiştirir. Keyif almıyor bu süreçte yapabildiği en iyi şey yazdıklarını daktiloyle çektirmektedir. İşsiz kalan Rowling sekreterlik hayatına son noktayı koyar.

Kendi hayatını değiştiren eserinde, büyülü melekelerinin farkında olmayan, emanet edildiği teyzesi ve eniştesinin yanında gayet sıkıcı bir hayatı olan Hogwarts Büyücülük Okulundan gelen devbiradının verdiği haberüzerine hayatı değiştiren bir çocuğu anlatması tesadüf olmasa gerek. Rowling'in sıkıcı hayatı da hayal gücünden kendisine kazandırdığı doğalyeteneği olan yazarlılığıla değişir.

Çocukluğundan beri tek hayali yazmak olan Rowling bunun için kendisini tetikleyecek bir işaret bekler. İsten ayrıldıktan sonra bir gün Manchester'dan London King's Cross'a trenle giderken trenin arza yapması sonucu rötarıptıkları bölgede hayallere dalan Rowling'in aklına aniden büyülü olduğunu öğrenen bir erkek çocuğunun büyülü okulundaki maceralar-



rnı yazma fikri gelir. Hemen oracıktaya zacıklarını kafasında planlar. Yapması gereken tek bir şey kalır: Yazmak.

Bu olsadan birkaç ay sonra amnesisi on yıldır mücadele ettiği hastalığını yenileyerek hayatını kaybeder. Rowling "Hayatının en travmatik dönemi," dediği bu dönemde en büyük dert ortağı ve destekçisini kaybettiği için depresyonu sürüklenir. İntiharı bile düşünür. Annesinin ölümünün Potter'ın alle özlemi çekmesinden ve Voldemort'un ölümü yemeye çalmasının sekilendirilmesinde çok büyüğe ikisi vardır. Bu kaybi aynı zamanda eserinin önemli parçası olan "Ruh Ermiciler" yaratmasında önemli rol oynayır:

"Kitaplarıñ genellikle ölüm hakkında. Voldemort'un ölümü yememe isteği anlıyorum. Ölümden hepimiz korkuyoruz."

Am esinin yokluğunda hayatı çekilmek hale gelen Rowling bir gün iş ilanlarını bakarken Portekiz'de İngilizce öğretmeni aradığını görür. Öğretmenliğinin kendisi için biçilmiş kaftan olduğunu düşünür. Çünkü bu mesleğin yazı yazmasına olanağ veren mesai saatleri vardır. Ve bulduğu işe girmek üzere Portekiz'e doğru yol alır. Burada iki kız arkadaşıyla aynı evi paylaşılan Rowling için her şeyi yoluna koyma zamanı gelmiştir. Bu süreçte bir yandan Portekizlilere İngilizce öğretiken öteyandan Çaykovski eşliğindeyizalarını kaleme alır.

Bir gün aynı evi paylaştığı iki kız arkadaşıyla eğlencemek için gittiği bir mekânda genç ve yakışıklı bir adamla tanışır. Portekizli bir gazeteci olan bu adam Jorge Arantes'tır. Rowling, Jorge'nın sadece yakışıklığına değil entelektüelliliğe, okumayı çok sevmesine ve her konuda engin bilgisinin olmasına çarpılır.

Bu zorsüreçin dehayatına giren bu adamlı çokluğu vakitgeçiren Rowling için Jorge ädetî bir kurtancıdır. Yaklaşık iki aylık birbirlikteşlikten sonra evlenmeye karar verirler. Kız kardeşini arayıp bu mutlu ha beri veren Rowling'e kız kardeşi Di, "Biraz acele etmiyor musun," der. J. K. ise onu, "Ha yir, onunla çok mutluyum Di, başkane isteyeyim," diyeyanırtır.

Kadınlann en büyük zaflarlarından biri ne yazık ki erkeklerle sonu baştan belli olan ilişkilere girerken kendilerini aldatma becerisi sahip olmalıdır. Bir erkeğin bir kadına verebilecekeri en başından belliirdir aslında, ama kadınların çoğu bunu göz ardı derek hisslerinin peşinden gitmeye tercih ederler. Çünkü erkeğin değiştirebileceklerine inanırlar. Oysa gerçek çok farklıdır, típkı Rowling'in hikayesinde olduğu gibi. Rowling, Portekizli yakışıklı gazete tecinin hayatını ve kim olduğunu

ğunu, hatta kendisine uygun olup olmadığını sorgularından evlenir. Evliliklerinden bir süre sonra Jorge askerlik görevini yapmak üzere evden ayrılır. Döndüğünde isemoralını bozacak bir şey olur: İşinden kovulur. J. K. Rowling sevgili eşinin moralini düzeltmek için ona güzel bir haber verir: "Hamileyim, bir kızımız olacak Jorge." Jorge'nın cevabı i setokat gibidir: "Doyuracak bir boğaz daha olacak öyle mi?.."

O닝ında evden çekip gider Jorge. Askerden döndüğünden beri işsiz kalangenç adam iyice alkollü dibine vurur. Rowling bir süre sonra kocasının sürekli içtiğini ve eve sarhoş geldiğini, hiçbir işe girmedigini, sarhoş bir şekilde eve geldiğinde kendisine sürekli kötü davranışlarını görecektr. Yine çok sarhoş olduğu birgece kendisini birlikte olmaya zorlayan Jorge Arantes'e direnen Rowling kocasından dayak yer. Karısının boğazını sikan Arante, Rowling'in kendisine direnmeye siddetle karşılık verir, ortaşı yerle bir eder. Yetmezmiş gibi evden ayrılmak isteyen kansını, çocuğunu elinden alarak kapı dışarı eder. Rowling'in aklı ucar. Çükü küçük kızı Jessica sarhoş ve saldırgan bir adamlı evde yalnızdır. Hemen polisle birlikte eve gelerek eşyalarını ve çocuğunu alan J. K. Rowling bir daha geri dönmemek üzere Portekiz'den ayrılır.

İskoçya'ya kız kardeşinin yanına dönen Rowling geçmini sağlayabilmek için çalışmak zorundadır ancak bebeği bakma muhtaçtır. İşsizliği ve bebeği için devletten maddi yardım talebinde bulunur. Memur, Rowling'e haftada 69 pound para yardım yapacaklarını ancak bu paradan daha fazlasını kazana bileceği bir işe girmesi durumunda yardımın kesileceğini söyley. "Haftada 69 poundsa, çocuğumun bütün masraflarını karşılamamı mı bekliyorsunuz?.." diye sorduğunda ise Rowling'in aldığı yanıt sarsıcıdır: "Bu sonyu çocuğunuza hamile kalmadan önce kocanızı sormalıydınız hanımefendi..."

"İstisnai derecede kısa bir evliliğin ardından işsiz ve yalnız bir anneydim. Bir insanın modern Britanya'da olabileceği en fakir hâldeydim. Evasız olmanın dışındaki her koşulda, bildiğim en büyük başansızlıktı."

Öncelikle kızıyla birlikte yaşayabilecegi bir ev arayan Rowling emlakçılarla görüşür. Ancak evler çok pahalıdır ve kimse kendisine işsiz olduğu için evin kiralamak istemez. Her görüşmesinde ev sahipleri ne iş yaptığını veya kocasının işinin ne olduğunu sorar. Rowling'in bu nıra verebilecek bir cevabı yoktur. En sonunda bir ev sahibesine durumunu anlatır. Çalışacağını ve muhakkak kirاسını ödeyeceğini söyler. Ev sahibesi onun durumunu ve lozuna olan düşkünlüğünü





görüp bu teklifi kabul eder. 300 poundluk kirasını devletten aldığı 280 pounda ödemek zorundadır. Bunu nasıl yapacağı konusunda hiçbir fikri olmamasına rağmen kendisine çok inanır. Kız kardeşi ile sürekli bu durumunu konuşup çare bulmaya çalışırken hem bebeğine bakar hem de yazmaya devam eder Rowling. Bebeğiyle dolaşmaya çıktıığı günlerden birinde "The Elephant House" adında bir kafeyi yazmak için gözünde kestirir. Hergün bebeğini pusetinde uyututtan sonra bu kafedeoturup yazar. Bir yandan zorluklarla çekilen J. K. Rowling öte yandan çok umutluudur. Bir gün kız kardeşi Di kendisini ziyarete geldiğinde yazmaka olduğu taslaqları ona gösterir. Di'nin gözlerifaltası gibi açır: "Buyazdıklarının sonu nerede? Bu inanılmaz," der. "Basilılmayacağından korktuğumdan sonunu yazamadım," cevabını verir. Kız kardeşinin çok beğenmesinden cesaret alan Rowling yazdıklarının sonunu getirmeye başlar.

Öncelikle kendine bir menajerlik firması bulmaya karar verir ve telefon rehberinden bulduğu bir firmayı arar. Yazdığı kitabın taslağını bu firmaya postalar. Eline geçen taslağı çok beğeninen menajerin kızı babasını bu kitabı basılması gerektiği konusunda iktina eder. Ardından baba kız Rowling'i Londra'ya görüşmeye davet ederler. Fakat bir çocuk kitabıının, üstelik adı sans bilimleyen bir yazarın kitabı basılması konusunda yaynevleri riske girmek istemezler. Tam on iki yaynevi kitabı geri çevirir. Menajerlik firmasının olağanüstü çabası sonunda Bloomsbury Yayınevi kitabı sahibi çıkarak önce İngiltere'de ardından da Amerika'da basmaya karar verir. İlk telfi yaklaşıklık 1200 pound'dur. J. K. Rowling için bu para çok büyük bir rakamdır. Hem kitabı basılacak olmasına hem de alacağı rakama çok şaşırın Rowling havalarla uyar. Evde kız kardeşi Di ve kızı Jessica ile bunu kutularlar. Elbette bu anlaşma bu kadarla kalmaz. Menajeri sranın 100 bin poundluk anlaşmayageldiği müjdesini verir. Kitaplar Amerika'da da basılacaktır. Yalnız tek bir sorun vardır. Menajeri, Rowling'e genç erkeklerin bir kadınıza çok fazla okumak istemeyeceklerini söyler ve kendisine erkek yazar intibası uyandırmak için.

Harry Potter serisinin ilk kitabı Haziran 1997'de basılır. Ve satış grafiklerini alt üst eder. J. K. Rowling için kötü günler artık geçmişte kalmıştır. Bundan sonraki süreçte kendini tamamen yazmaya adar. İkinci ve üçüncü kitabını iki yıl içinde bastırır. Bu üç kitabı *New York Times*'in en çok satanlar listesinde ilk üç sıraya yerlesir. İngiltere'de ise listenin her zaman en üstündedir. Serinin dördüncü kitabı *Harry Potter ve Ateş Kadehi* bir milyondan fazla ön satış yapar. Temmuz 2000'de

yapılan ilk basımında ise 5,3 milyon satar. Bu dört kitabından ardında bir süre dinlenmeye çekilen Rowling'e kitabı tüm dünyada yaratığı yankılar üzerine Kraliçe Elizabeth tarafından Britanya İmparatorluk nişanı verilir. Rowling için çok büyük bir onurdu bu. Charles Dickens'dan beri ilk kez bir yazar, kitapçıların önünde bir gün önceden ucu bucağı olmayan kuyruklar olmasını sağlar. Normalde kitabevlerinde veya yayınevlerinde küçük gruplarla yapılan okuma etkinlikleri geleneğini bozan Rowling'in etkinlikleri, binlerce kişinin katılıdı, stadyumların dolup taştığı, dev ekranlardan yansıtan organizasyonlara dönüştür.

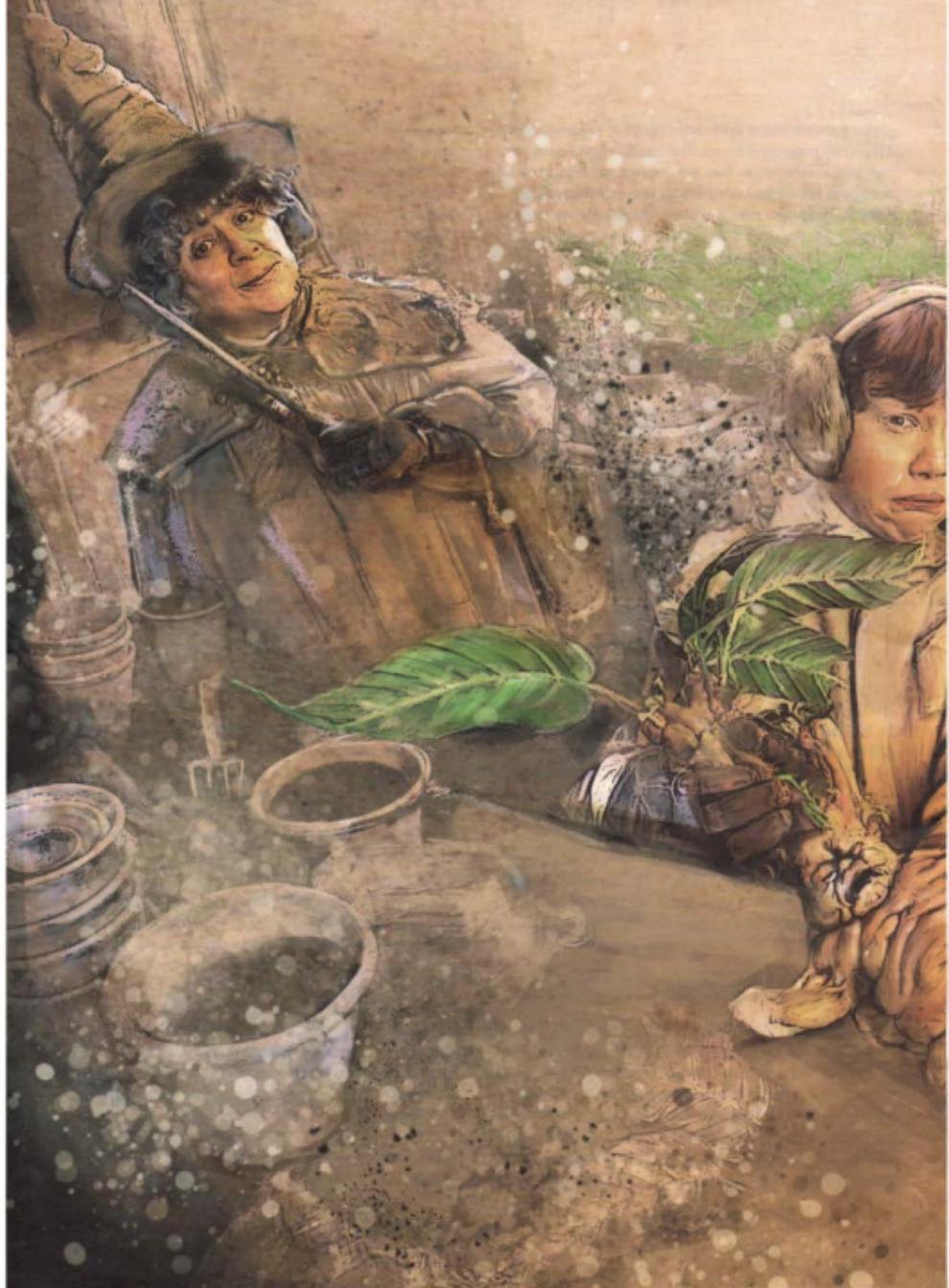
J. K. Rowling'in en büyük hayali üç çocuk sahibi olmuştur. 26 Aralık 2001 tarihinde ikinci evliliğini Dr. Neil Murray ile yapan yazanın 2003 yılında David ve 2005 yılında da MacKenzie adını verdiği iki oğlu daha dünyaya getirilmiştir.

Serinin beşinci kitabı *Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı* Haziran 2003'te, altıncı kitabı *Harry Potter ve Melez Prens* Temmuz 2005'te basılır. Son kitabı *Harry Potter ve Ölüm Yadigarları* ise Temmuz 2007'de basılır. Bu kitabı yirmi dört saat içinde İngiltere'de 2,65 milyon, Amerika'da ise 8,3 milyon satarak satış rekoru kırar. *Harry Potter* serisinin tamamı sinema yaralararak büyük başarılar elde eder. Ayrıca bu serinin video oyunları PC ve konsola da yaralararak satış grafisini alt üst eder.

"İnsanları başka bir yere taşıyabilecek bir hikâye için her zaman yer vardır," diyen Rowling'in hikâyesi de onu bambaşka yollara taşıdır. Gözlükli, asosyal ve derslerde derin hülyalarla dalan o küçük kız şu anda ellî üç yaşında üç çocuk annesi ve bir milyar dolan bulan servetyle İngiltere'nin en zengin kadını. Kitaplardan yapılan filmler yıllar geçmesine rağmen hâlâ hasılat elde ederken hayatı birfincilik konu oldu (*Magic Beyond Words*)

Kitapları basılmadan önce devlet yardımıyla geçinen güçlü ve azimli kadın J. K. Rowling tüm dünyanın ilgisinin üzerinde olmasına rağmen ne çizgisini, ne dik duruşunu, ne de zarafetini bozar. Edinburgh sokaklarında rahat rahat dolaşabilen fantastik dünyasının en önemli yazarlarından Rowling: "Büyünün insanları ya gerçekten 'serin' tabiatlı şahsiyetler ya da beni gerçekten fark etmiyorlar. Ne olursa olsun, yazılarını kafelerde yazmaktan hoşlanan biri olarak, bu imkâni kaybetmem istemem," diyeblecek kadar da tevazu sahibi. 2007 yılında, *The Telegraph* gazetesine verdiği röportajda yaşadıklarını şöyle özetler:

"Bazen kendime tüm bunlar gerçekten oluyor mu diye soruyorum."





Bize aslında kim olduğumuzu gösteren şey yeteneklerimiz değil seçimlerimizdir.

HA RRY POT TER VE FELSEFE TAŞI

J. K. Rowling'in yedi kitaptan oluşan Harry Potter serisinin ilk olan Harry Potter ve Felsefe Taşı seride eğlenceli giriş niteliğinde bir kitap. Üzerinde yaşadığımız gerçekdünyanın dışındasihirledolubakbir dünyasındolduğu fantastik dünyann başkahramanı Harry Potter, büyülü olan her iki ebeveyinin karanlık büyülü tarafından öldürülmesinden sonra, kendisine işlemeyen büyünün kurtularak 1 yaşındayken ona bakması için teyzesine verilir. Harry'e saldıran Voldemort'un yaşayıp yaşamadığıyla ilgili hiç kimse fırı sahibi olmasına rağmen korkularından karanlık büyüğünün adını bile anmak istemezler. Onun yokluğunda büyülü çevresi barış ve refah içinde yaşayıp gitmektedir. On yil boyunca teyzesinin ve eniştesinin kötü davranışlarında maruz kalan Harry Potter merdiven altındabır dolaptaşasarken kuzeni Dudley'natıklarını yemek sorundakalır. Tüm burlara rağmen Harry tüm sevimliliği ve güdü zekâsıyla etrafını sürekli idare eden bir çocuktur. Skici Muggle'ardan olan teyzesi ve eniştesi büyük dünyasından nefret ettikleri için Harry'ye annebabasının kim olduğunu ve nasıl öldüklerini bile anlatmazlar. Harry'nin ne büyüğünde ne de büyülü olduğunu haberini vardır. Ta ki bir gün kapıda saç sakalı birbirine karışmış dev bir adam belirip Harry'ye henüz bebekken farkına varmadan bile olsa Voldemort'un güçlerini yok ettiğinin büyülerdünyasında çok ünlü bir büyülü olduğunu ve bundan sonra Hogwarts Cadılık ve Büyücülük Okulunagideceğini söyleyenekadar.

Felsefe Taşı Harry'nin büyülükokulunda arkadaşları, düşmanları, üç başlı köpekler, ejderhalar ve uçan süpürgelerle geçen ilkyılını anlatır. J. K. Rowling'incesaret,sadakat,dostluk ve ayrımcılığın yanlışlığını hiç dramatize etmeden, okurunu ciddiye alarak zekice, incelikli, esprili ve usta bir dile anlatlığı bu kitabını Ülkü Tamer Türkçe çevirir.

Felsefe Taşının ilkiodugu için filmdeki repüpler kitapta kiyile hemen hemen aynıdır. Yönetmen Christopher Columbus Felsefe Taşı filminde rol alan çocuk oyuncuların acemiliğini usta oyuncularla dengelemeyi başarır. Romanındaki önemlisi olayan bilin beyaz perdeye aktarma çabasıyla biraz kasıntıçı karakterlerin gelişimini arka planda bırakan Columbus, çocukların filmden uzaklaştırmamak adına senaryoda hiçbir değişiklik yapmadan kitabı olduğu gibi beyaz perdeye aktarır. Oysa kitapakıcı ve sürükleyci diliyle büyüleyici dünyayı anlatırken yetişkinleri de kendine esir edecek nitelikte.

Felsefe Taşeserden bağımsız olarak izlendiğinde çokeğen celî, sihirli, şirinve başarılı bir çocuk filmi diyebiliriz.

HARRY POTTER VE SİRLAR ODASI

Sırlar Odası kitabı, Felsefe Taşı'nın bıraktığı yerden birkaç hafta sonra başlar. Rowling'ten yine tek bir solukta okunan mizahın, gerimin, sihirin ve aksiyonun iç içe geçtiği bir eser. Sırlar Odası gençler ve yetişkinlerden ziyade çocukların adıhayakkın bir iççigideilerler. Burada Harry, Hermione ve Ron'un dostluklarını ne kadargüclendiğine vurgu yapılmış Harry'nin annesi ve babasıyla ilgili bilinmeyenlerin bir kısmı yavaş yavaş ortaya çıkar. Okuriçin biraz sabırgerektirse de tüm seriyi bitirdikten sonraredoğu yolun buolduğu ortada Potter, Hogwarts'taki ilk yılindan sonratekrardöndüğü sükici teyzesinin yanında okulun açılmasını iple çekeren Dobby adlı ev cininin ziyaretiyle kendine gelir. Ancak Dobby'nin geliş sebebi Harry'nin Hogwarts'a dönmesini engellemektir. Bunun içen de Harry'nin başı Dursley'lerle derde sokar. Öyle ki Harry'nin evden çıkmaması için kapıları kilitlenir, pencereye demir parmaklıklar takılır. Tabii Harry'yi bu esaretten yakını dosto Ron Weasley ve muzip ağabeyleri Fred ve George uçan arabalarıyla kaçıracak kurtarırlar. Tatilin kalan günlerini Ron ve ailesinin büyülü doluvinde, Kovuk'ta geçen Potter'a Hogwarts'tan pek iç açıcı haberler gelmez. Dönemin başlamasından hemen sonra korkunç bir karanlık yayır okula, ardırdına Muggle doğumlu öğrencilere saldırır ve çöklesir. Bu saldırılarda onun tam olarak ne olduğunu bilmemiği bir söylentiyle, Sırlar Odası ile ilgilidir.

Sırlar Odası'lı Türkçe Sevin Okyay ve Kutluhan Kutlu çevirirken Rowling'in Türkçedekarşılığı olmayan ve yauydurdugu düşünülen birçok kelimenin karşılığını çok güzel veren iki usta kitabı akıcılığını büyük katlı sağlamışlardır.

Sırlar Odası filminde Columbus ilk film kadar sadık kalmaz kitaba. Filmdeki bazı karakterler çok etkileyici, özellikle Yeni Karanlık Sanatlara Karşı Savunma hocası Gilderoy Lockhart rolündeki Kenneth Branagh tüm yeteneğini konuşurarak olağanüstü bir oyunculuk sergiler. Dumbledore rolündeki Richard Harris bu filmden sonra hayatını kaybeder. Film karamsar bir tabloda icerlerken birdenbire sonuna doğru farklı efektlerle hareketlenerek biter.

Tüm dünyayı etkileyen Azkaban Tutsağı sadece çocukların değil yetişkinleri de avucunun içine alan, ait olduğu türün ve hitap ettiği yaş grubunun çok ötesine geçen, karmaşık, karanlığı bol, olağanüstü kurguslu olan bir kitap. Büyü-

meye ve olgunlaşmaya başlayan Harry'nin tek isteği yaz tatiline ödevlerini yapabilmek ve Hogsmeade'a yapılacak okul gezilerine katılabilmek için eniştesinden gerekli imzayı alabilmektir. Bir gün teyzesi ve eniştesi annesi ve babası aleyhinde konuşmaya başlayınca Harry buna çok öfkelenir ve onlara büyülü yapar. Sonrasında da evden ayrılır. Yolda giderken verilen bir molada büyülerin sık uğradığı mekân olan Çatlı Kazan'da bir añaç görür. Afişte Sirius Black'in büyüğü hapisanesi Azkaban'dan kaçtığı yazıydır. Sirius'un anne ve babasını Voldemort'a ispiyonlayan kişi olduğunu ve aynı zamanda babasının da en yakın arkadaşı olduğunu öğrenen Harry şaşkındır. Sirius Black, Potter'in peşindedir asıl dave bir şekilde Hogwarts'a girmeyi başarır.

Rowling Harry'nin geçmişine dair sırları yavaştan anlatırken yetişkinlere yönelik temaları da serpşitirir bu eserine. Bu kitapta karşına çıkan insanların en korktuğu şeylerin şeklini alan böcekler ve karşısına çıktıığı insanların tüm yaşamına sevinçini elinden alan, kırının ruhunu emip boz bir kabuk birakan ve sadece mutlulukla yenilen Ruh Emiciler dahil olur. Umut, cesaret ve mutluluk sayesinde acı ve kederi yendemek ise kitabın ana teması.

Azkaban Tutsağı kitabı ilk iki kitaptan daha uzun olmasına rağmeninema filmi diğer filmlerden çok daha kisa. Yönetmen Alfonso Cuaron yönetmenlik kolunu Columbus'tan devraldiktan sonra hikâyeyi özüne dokunmadan kitabın ruhunu olağanüstü bir şekilde sinemaya aktarır. Yetişkinler bu filmde öncelikle çakarakhıkâyeningerék parçaların haline gelir. Serinin ilk iki filmine göre çok daha iyi bir tempotuturan Cuaron Azkaban Tutsağı'nın ruhunu verebilmek adına daha karanlık ve büyülü bir atmosferyaratır.

Yaz tatilinin ortalarına doğru Ron ve ailesiyle tatilinin kalanını geçirmeye fırsatı bulan Harry, Ron'un babası Arthur Weasley'in Quidditch Dünya Kupası'nın finali için locadan bir sürü bilet almışıyla çok mutlu olur. Çünkü bu aynı zamanda kötü kalpli teyzesi ve eniştesinden birkaç hafta daha erken kurtulması ve tatilin son günlerini en sevdigi arkadaşlarının yanında Kovuk'ta geçirmesi aranmasına gelmektedir. Bir çok büyüğüyü görecek olmanın ve bu spor etkinliğini izleyecek olmanın heyecanına yaşıyan Potter'in sevinci final gecesi Voldemort'un eski mürtitlerinin yaptıkları bir göstergiyle gölgelenir. Harry, Ron ve Hermione turnuvadan birkaç hafta sonra döndükleri Hogwarts'ta okullarının Üçbüyük Turnuvası'na ev sahipliği yapacağını öğrenirler. Uzun yıllar boyunca geleneksel olarak devam eden Üçbüyük Turnuvası öğrencilerin kazara ölümlerinin artmasıyla süresiz olarak

durdurulmuştur. Üç büyüğülük okulu arasında düzenlenen ve her okuldan bir öğrencinin katıldığı turnuvada tüm sörimester boyuncayaşmacılar verilen zor ve tehlikeli görevleriye getirmek zorundadır. Bu turnuva galibine ömrü boyu sürecek bir ün getirmekle birlikte bin galleonluk ödül kazandracaktır. Bakanlığın aldığı önlemler ve yaş sınırlamasıyla kimseının hayatını kaybetmeyeceğine emin olan Üçbüyük Komitesi bu turnuvayı Hogwarts'ta düzenlemeye karar verir. Ekim ayında diğer büyüğülük okullarının müdürleri ve yanşmacıların gelişmesi şampiyona aday öğrenciler isimlerini Ateş Kadehi'ne atmaya başlarlar. Üç okulun şampiyon adaylarının açıklanmasından sonra 17 yaş sınırı getirilen yarımda dördüncü isim olarak Harry Potter'in adı çıkar. Tabii en başta Potter'ı şaşırır bu durum. Harry'nin yaşını büyüterek seçilişini garantilemek için onu üç yaş daha büyüğümüş ve dördüncü birey olup altından katılmamış gibi göstererek kollarında gülübüylüler yapan bilinen kişilerin Harry'nin olmesini istemektedir. Bu arada Harry için üzücü bir şey olur. Büttün hayat boyunca bililer tarafından ezilen en yakın arkadaşı Ron, her zaman Harry Potter'in gölgelerinde kalmış ve kıskançlık duyguları onu ele geçirmiştir. Bu kıskançlığı sonucunda Harry'ye karşı düşmanlık besleyen Ron, Harry'nin kendi adını Ateş Kadehi'ne atmadiğına ve tüm bu ilgiyi istemediğine inanır. Harry ve Ron korkunç bir kavgaya tutuşur ve birbirlerine kürserler. Harry'nin yanında her zamanki gibi Hermione vardır. Ejderhalarla, kanlı canlı, bol çarpışmalı bir Üçbüyük Turnuvası alabildiğine heyecanla devam eder.

Ateş Kadehi filmi kitabın orijinaline pek sadık kalamamış. Kitabın özünün çoğunu filme aktaramayan yönetmen Mike Newell eserde olmayan pek çok sahneyi örneğindansahanelerini filme eklemiştir. Film, kitabı bilen okurlar için oldukça farklı bir çizgiye abartıya kaçıp bir seyirde devam ediyor. Örneğin okulu yıkıp dağıtan ejderhaların, şampiyonların yanı sıra izleyici öğrencileri öldürmemesi büyük şanseserisi. Oysa kitaptaki böylesi haneler yok. Filmdeki mantıksız ve hızlı geçişler kitaptaki büyülü atmosferi biraz dağdırıyor.

HARRY POTTER VE ZÜMRÜDÜANKA YOLDAŞLIĞI

Rowling'in Harry Potter'in gelişim özelliklerini dikkate alarak yazdığı bu kitapta Harry tam bir ergen profili çizer. Dursleylerde sıkıcı bir yaz tatili geçiren Potter'in, Ron ve Hermione'den gelen mektuplara canı sıkılır. Depresif belirtiler gösterir. İki Ruh Emici kendisine ve kuzeni Dudley'e saldırdığında, Ruh Emicileri uzaklaşmak için büyük bir yamacın üzerinde kalır. Ardından Bakanlıktan, küçük yaştı büyümeyeceği için disiplin duruşmasına okuluna dair bir baykuşalar. Bu aynı zamanda Hogwarts'tan atılıp atılmayacağını karar verecek olan bir duruşmadır. Okula döndüğünde kimse-

niñ görmediñ eti olmayan atlar goren Harry'ye herkes kafayı siyriñ muamelesi yapar. Bakanlık'ın Dumbledore yönetimiñdeki Hogwarts'a müdahelesinin bir ayağı olan ve okula yeni gelen yüksek mütettiñ ünvanlı Karanlık Sanatlara Karşı Savunma öğretmenleri, Harry'ye kendi kanyonu ödevler yazdırır, Quidditch oynamak ve Sirius'la haberleşmek gibi imkânları Harry'nin elinden alır.

Zümrüdüanka Yoldaşlığı önceki kitaplara göredaha yavaş ieriese de Rowling tüm detaylananlarda herzamankigibi zekice veakıcı bir üslup kullanır. Büyücülük dünyasının neredeyse tamam Harry'nin her şeyi kafasından uydurduğuna ve dikkat çekmeye çalışan bir yalancı olduğuna inanırken Harry'nin yaşadıkları çok etkileyici ve başarılı bir biçimde aktarır J. K. Rowling

Sinema filmi, Harry'nin herkesin kendisine karşı olduğu hisini deneyimleyişini ve bunun getirmiş olduğu yahuzluk ve öfke duygusunu kitaptaki gibi aktaramaz ne yazık ki. Bu beşinci filmdeyne yönetmenin de¤iþir ve bu kez David Yates bu koltu¤a oturur. Daha önceki filmlerin senaristi Steve Kloves bu bölümde senaryoyu bir kereli¤ine Michael Goldenberg'e devreder.

Oldukça kalın bir kitabıñ 138 dakikalık bir filme hakkıyla aktarımmasını beklemek yanlış olur. Önemli detaylardan biri olan ve kitaba adını veren Zümrüdüanka Yoldaşlığı'ndan yeterince bahsedilmemiñ olması şartcondır. Tüm detaylar verilmesé bile kitapta tam otuz sayfa yer verilen Harry ve Dumbeldore arasındaki konuşmaya neredeyse hiç yer verilmez

HARRY POTTER VE MELEZ PRENS

Harry Potter'in Hogwarts Büyücülük Okulundaki altıncı yılını anlatan Melez Prens kitabı, Zümrüdüanka Yoldaşlığı'na göre daha iyimser bir havadageçer. Bunda herkesin onun seçilmiş kişi olduğunu kabul etmesinin de çok büyükrolü vardır. Harry Potter Zümrüdüanka Yoldaşlığı'ndaki gibi öfke patlamalı yaşıyan, bağınp çağrın bir tip olmaktan çok eskisi gibi daha sevimli ve daha ilimli bir karakterdedir. Sirius'un ölümüyle sarsılan Potter'ı bu süreç olgunlaştırılmıştır.

MelezPrens lakaþı kim olduğu belirsiz bir öğrencinin sahip olduğu eski bir 6. Sınıfların Temel İksir kitabı Harry Potter'in eLINE geþer. Kitaptaki talimatları yerine getiren Potter, İksir dersinde aniden parlak bir öğrenci olur. Rowling bu kitapta Ron, Hermione ve Harry'nin aşk hayatlarına de¤inirken ince bir mizah da kullanmıştır. Bu kitapta Voldemort'un doğumdan önceki, geçmiþte nasıl birioldugu ve anne babasıyla ligi pek çok şey öğreniriz. Melez Prens'in filmi kitaptan tamamen

bağımsız bir uyarılma olarak sinemaya aktanlmış. Uyarılamış olduğu dikkate alınmazsa gayet başarılı bir film. Ancak hikâyeden filme aktarılan şeyler oldukça farklı. Film, daha çok Ron, Harry ve Hermione üçlüsünün aşk hayatına odaklanmasıyla ne yazık ki kitapla aynı tadi vermiyor.

HARRY POTTER VE ÖLÜM YADIGÄRLARI I

Serinin son kitabı Ölüm Yadigärları'nda da yine anlatım, muhteşem detaylarıyla aynı akılıç kullanı J. K. Rowling bu kitabında, önceki kitaplardaki soru işaretlerinin her birini tek tek cevaplar.

Kitabın film uyarlamasının ikiye bölünmesi, ilk altı filmden farklı olarak karakter gelişimine ve bu sayede de asıl hikâyeye daha sadık kalmasına vesile olur. David Yates kitabıñ genel yapısından ziyyade karakterlere odaklılar. Dolayısıyla büyülüçüle daha yakın, klostrofobik bir film ortaya çıkar. Sihir Bakan Rufus Scrimgeour'un yüzünün yakın çekimiyle sahne açılışını yapan Yates iki bu¤uk saatlik süre boyunca izleyicide bir huzursuzluk ve panik duygusu yaþatır. Dumbledore'un ölümünden sonra kendini toparlama çalısan Harry hortkulukları bulmaya çalır. Kahraman üçlüümüz Hogwarts'ın koruyucu kozalarından uzakta, korunmasız ve savunmasız bir şekilde yetişkinlere aittehikeli bir dünyadadırlar. Üçlü artık birer yetişkin olarak birbirlerini koruyup kollamak zorundadırlar. Kendilerine verilen, hortkulukları yok etme görevine çakan kahramanımız onu bulduklarında ise nasıl yok edeceklerini bilmemektedirler. Ancak Voldemort'u ortadan kaldırmanın tek yolunun onun ruhunu parçalarla bölgerek içlerine hapsetti¤i nesneleri bulup onlardan kurtulmak olduğunu biliyorlardır. Voldemort'un müritleri Bakanlığı ele geçirip muggledogumlu büyülüçüleri infaz edip faşizm bir düzen kurduklarında, Harry, Ron ve Hermione herkesle iletiþimi keserek görev için yollara düberler. Filmin efektlerinden ve aksiyonlarından uzaklaşarak karaktere odaklanan Ölüm Yadigärları'nda üçluğun kitaptaki gibi kendilerini ve aralarındaki baþın gücünü keşfediþeri anlatılır. Kitabı okumadan filmi izleyenlere biraz fazla uzun gelebilecek film için okurların aynı şeyi düşünmedigi kesin. Dahaiyi görsel efektler ve dahagücü karakterler filmdeha başarılı kiliyor.

HARRY POTTER VE ÖLÜM YADIGÄRLARI II

İlk bölümde göre daha yüzeysel işlenen, eğlencesi bol ama derinlikten yoksun bu filmde bol bol aksiyon sahneleri var. Harry Potter kitaplarının en başarılı, en derin ve en olgun kitabıñ ikiye bölünerek yapılan finalinin ikincisiilkine göre daha wasat. Hal böyle olunca kitap okurlarının hayal kalkılı¤ı yaþaması kaçınılmaz oluyor.

Filmin geneline titrek kamerayla çekilmiş müziksiz sahnelein hakim olması duyguya verebilmek adına oldukça başa-ri. Harry'nin ölümü giderken Ron ve Hermione ile konuş-ğu sahne çok etkileyici. Snape ölmeden hemen önce Harry'ye Dumbledore'un Harry'ye anlatmasını istediği ani-larını verir. Harry de bu anılan okulda Dumbledore'un oda-sındaki Düşünsel'e aktarın ve Snape'in gizli anılarını öğre-nir. Snape'in çocukluğundan beri Harry'nin annesine aşık olduğunu, Voldemort Harry'yi ve ailesini öldürmek için aramaya başladığını andan itibaren aslında Dumbledore ve Züm-rüklerin adına ajanlık yaptığı, Harry'yi yıllarca Dumbledore'la birlikte koruduğunu, Dumbledore'un en çok güvendiği kişi olduğunu ve Dumbledore'u öldürmesinin, Dumbledo-re'un planının bir parçası olduğunu anlar. Bu anılar bittikten sonra Harry, kendisinin de bir hortukluk olduğunu, Volde-mort'un isteği dışında ruhunun bir parçasının kendi bedenine girdiğini amabundan Voldemort'unibile haberinin olmadığını öğrenir. Harry, Voldemort'a karşılaşmaya gider. Voldemort'a yani ölümü doğru giderken Dirilme Taşı'nı kullanan Harry sevdiklerinin hayaletini (James, Lily, Sirius ve Lupin) görür ve onlarla konuşur. Onların yanında yürümesi Harry'yi cesaretlendirir. Voldemort'a gittiğinde hiçbir şey yapmayan Harry'yi Voldemort "Avada Kedavra" laneti ile vurur. Harry'nin olduğu sahneler bu. Ancak aslında Harry hiçbir zaman ömez. Kitabı okumayanlar Harry Potter'in nasıl olup da ölmeyeceği anla-maların biraz güç. "Avada Kedavra" büyüsü aslında Harry'nin içindeki Voldemort'un parçاسını, yani hortukluğunu öldürür. Ve asanın gerksahibi Harry Potter olduğu için büyüğüseker ve Voldemort ölü. Kitapta detaylı bir şekilde anlatılan Harry ve Voldemort'un son düelloyu yarı Harry ve Voldemort'un birbirlerinin etrafında çizdiği daireler, Harry'nin Snape'i ve Mürver Asa meselesi anlatıldığı bölüm filme ayrıntılı anla-tımyor. Harry Mürver Asa'yı Dumbledore'un mezarına yeni-den koyar. Voldemort yokolduğunagöre artik savaşbitmiştir. On dokuz yıl sonrası, Kahramanlığımız artık otuz altı yaşındalar. Harry Ginny ile Ron ise Hermione evlenir. Harry ve Ginny'nin üç çocuğu olur; Lily Luna, James Sirius ve Albus Seve-rus. Hermione ve Ron'un ise iki çocuğu olur; Hugo ve Rose.

Alan ve David Thewlis'in bugün Harry Potter setindeki son günü."

Salonda gözyaşları eşliğinde ve alkışlarla gider her bir oyuncu. Olması gerekiği gibi.

Yönetmen David Yates "her zaman geri döneceğimizi biliyorduk. Ama bu kez dönmeyeceğimizin farkındaydık," der bir röportajında. En çok neyi özleyecekleri sorusuna Ron'u oynayan Rupert Grint,

"Bilemiyorum, herkesi çok özleyeceğim. Bu yeri. Belki de Ron olmayı özleyeceğim. On yıl oldu ve evet, Ron olmayı özleyeceğim,"

derken Hermoine'yi canlandıran Emma Watson,

"Bunu kelimelerle nasıl ifade edebilirim bilmiyorum. İna-nılmaz bir tecrübe.ndim. Çok kutsanmış hissediyorum ken-dimi seçilen kişi ben olduğum için. Tüm bu tecrübeleri edinme şansı bana verildiği için. Ve buna hayatımın bir parçası olarak sahip olduğum için. Bizler seçilmiş kişiler-dik, evet. Evet, öylediydik. Şanslıyız,"

yanıtını verir. Harry Potter'ı oynayan Daniel Radcliffe bir taburenin üstünde sette yaptığı son konuşmasında,

"Burayı çok seviyorum. Burası benim hayatım oldu. Hepimiz için öyle oldu bence. Hayatımın tek bir günü bile siz olmadan neye benzerdi hiç bilmiyorum čunkü. He-piniz. Harikaydı. Bunu söylemek istedim. Herbir dakikasını çok sevdim. Bana tüm bunları yaşattığınız için çok çok ama çok teşekkür ederim,"

derken alkışlar eşliğinde on yıl boyunca birlikte rol aldıgı arkadaşlarının boynuna sarılır. Üç küçük büyülü artik birer yetişkin olarak Harry Potter setlerine veda ederler.

Özetlenecek olursa Harry Potter edebiyata ve sinemaya uyarlanmış yüz yılın en önemli eserlerinden biri. Kitaplarıni hiç okumadan filmi izleyen sinemaseverler için oldukça sürükleyici, başarılı, kurgusu iyi yapılmış bir sinema serisi Harry Potter. Ancak kitaplarını okuduktan sonra sinema filmini izleyince birçok yerde asıl konunun gözden kaçırıldığını görmemek elde değil. Kitap öyle güzel bir dille anlatılmış ki filmi izlerken kitap okurları sıkılabilir. Bu nedenle J.K.Rowling'in nasıl tüm dünyayı bu kadar derinden etki-lediğine hiç şaşmamalı. Belki bundan yıllar sonra Game of Thrones gibi eserin hakkını verebilecek bir dizi yapılabilir. Kim bilir?

Filmede rol alan oyuncular on yıl süren serinin çekimlerinde bir aile gibi olurlar. Oyuncuların ayrılmaz vakti geldiğinde çok duygusal anılar yaşanır. Film yönetmeni bazen de prodüktörlü rolü biten her oyuncu için tüm oyuncuları ve set çalışanlarını Hogwarts Büyücülük Okulunun büyük salonuna toplar ve vedaeden kişiyi seremoni tadinda hep birlikte uğurlarlar:

"Hogwarts'ın kızları ve erkekleri en iyi Karanlık Sanatlara Karşı Savunma Öğretmenlerinize veda etme zamanı geldi.

GÜRÜLTÜDE KAÇMAK

Ece Temelkuran

Bir kadın görmüştüm, yıllar evveldi. Adı kalmamış akımda. İnsanların haklarını savunuyordu, kısaca söyleyerek. İşi buydu; öldürülüş, işkence görmüş, kaybedilmiş insanların derdine bakıyordu. Pek kimseye anlatmamış, niyeysse bana anlattı bir gün, benim öyle bir yüzüm vardır, herkes anlatmak ister. Anlattıkça kendi yüzlerine benzetirler yüzümü, belki ondan. Kadın kırklannın ortasındaydı. Kaybedilmiş bir insanın gormüldüğü yeri bulmuştu, kazdırımırdı. Ne ki hamileydi, altı aylık ve oracıkta işte bebeğini düşürmüştü acıdan. Kimserin bilmemiği bir cinayet. Kimseye anlatılamayan. Kayıtsız ölüm. Sonra da bebeği olmamış hiç, onu da dedi. Buna ne diyeceğiz? Hiç doğmamış çocukların da öldürülüş sayılabilir mi? Hiç kanıtlanamayacak cinayetler işlenmiş sayılır mı?

Gürültü büyüğükçe insan kulağını daha çok kapamak istiyor. Savaşa giden biri anlatmıştı. En kötüsü ölmek korkusu değilmiş. "En kötüsü" demişti, "Hiç bitmeyen gürültü. O deliriyor insan." Şimdi savaş yok diyorlar ama gürültü sanki bir savaş gibi, kulağını kapamak istiyor insan

Gürültüde insan kapayı pencereyi kapatıp içine kapanmak istiyor. Hiç başa çıkmazsa gitmek istiyor, kaçmak istiyor. Ama vicdanı ödevimiz var, kaçmayıcağız. Ne bu dilden, ne bu ülkeden, ne bu derten. Amaya hiç ıspat edilemeyen cinayetler işlenmişse içimizde? Diyelim ki mesela başkasının, başkalannın derdine düşmekten bir bebek kaybetmişsek? Yine de kaçmak sayılır mı o? Yine suç olur mu kaçmak?

Gürültüde insan bir balığın sessizliğine, bir çiçeğin durup duruşuna, bir bitmeyen dizinin birbirini sıkıntıyla takip eden bölgülerine ve bazen de kendi aksine öylece aynada dalıp gitmek istiyor, bir donuk kare olmak istiyor. O suç sayılır mı? Çünkü esasında biliyorsun ki sen bağırmazsan, o bağırmazsa; kim konuşacak? Kim anlatacak bu gürültünün hepimiz bir haksızlık olduğunu? Bıkkınlık değil, öyle sanıyorlar. Çaresizlikhissi insanı gürültüde kahrediyor.

İnce şeylere yer kalmamış bir gürültüde ince şeyleri özlemek başkalarına haksızlık etmek mi? Ne suçu işlemiş oluyorsun tam olarak kaçip gidip bir dağ başında yaşamaya başladığında? Kime karşı bir suç? Kalabalık seni sevmiyorsa sen kalabalığı sevmiyorsun diye suçlanabilir misin? Nedir bir insanın görevi? Karşılıksız sevmesi midir gürültüyü? Yinede. Hep. Durmadan.

İşin düşünmek mesela, yazmak. Yazmasan çıldıracaksın Durmali misin gürültüde? Çıldıracağını bile bile. Öleceğini bile bile. Düşmana değil, gürültüye yenileceğini bile bile.

Bir değil, yüzlerce kadın gördüm. Çıldırmış kadınlar, öyle ya da böyle. Yenilmiş. Her şeyini vermiş ve geriye hiçbirşeyalamamış kadınları bunlar. Bir başka gürültüde kaybetmişlerdi hikâyelerini, daha önceki bir gürültüde. Hataydı belki, ama hayatı anlamını onlara sordum. Kimlere soracaktım, her nasılsa bir yolunu bulup yeri gürültüde kendilerine bir yer edinmeye beceren erkeklerle mi! Ben kadınları sordum "Çıldırmı" dediler, demişlerdi, "ne yaparsan yap çıldırmamayı başar." Belki doğrusunu söylemediler, yanlıtlar beni ama başkası da başka bir şey söylememiştir

Gürültü hiç durmuyor. İnsankulağını kapatmak istiyor. Denizin dibine dalmak ve kendi kalp atışını duymak istiyor. Ama ne kadar durabilirsin ki öyle? Bir başna.

Onu işte, sormamışım. Unutmuşum işte

Ben de biliyorum,
bu yazıyı ama bir ödevimiz var diye bitirmeyi.
Kaçmak iyi değil demeyi bilmez miyim, biliyorum elbette.

Amakim kararveriyor ki böyleseylere?
Karar mı veriliyor böyle şeylere?
Yaşıyorsun ve görüyorsun gürültüde.





DÜNYANIN EN GÜZEL TUĞLALARI

İsahag Uygar Eskiciyan

Evimizin duvarındaki on altı tuğla sıvasız duruyor.
Bunu her gün görüyordum ama öğretmenimin ev ziyaretine
gelmesinden sonra bunu tuhaf olduğunu farkınavardım.

Babama sorma cesaretim yoktu, aklındaki soruya öğretmenim sordu. Tabii cevap alamadı. Babam konuyu tekrar okuldaki durumuma getirerek soruyu geçti. Öğretmem, iyi çocuk, biraz geç anlıyor ve haliyle yaramazlığı da var, dedi. Sonra şıkayet ve şikayet. Babam bana parmak saldı, korktum. Arkadaşlarma yetişebilmem için çok daha sıkı çalışmam gerekiyormuş. Oysa ben onların ulaşmak istediği yerdeydim. Tembellik hakkımı ömrümün sonunda kullanmak yerine çocukluk yıllarında kullanmaya karar vermiştim. Bunu onlar anlamadı tabii. Neyse, öğretmen kalktı gitti. Geriye pimi çekilmiş bir baba bıraktı. Hâliyle çok azar içtim. Dövse belki daha acıtırdı. Akım sıvasız tuğlalarda olduğundan acıyi kısa sürede etkisiz hâle getirdim. Merak güçlü bir kalkan. Arıneme sordum. Başından savdı. Anlatşa anlatşa

amcam anlatırdı. Ama daha dün oğlunun kafasını kırmışken amcamın karşısına dikilemezdim. Biraz sular durulsun, yara- lar kapansın öyle. Nihayetinde çocuktum. Ben kirmasayıdım başkabırı kracaktı kafasını. Mutlakakılacak bir kafayı onunki. Yabancı gelip kırsa köyde savaş çıkabilirdi. Köyü barışını korumuş da olabilirim. Kendimi usulca tebrik ettim. Elimi siktim. "Bravo." "Görevimiz."

Gülerlerim o on altı tuğlanın nedenini hayal etmeye geçti. Başka bir älemden gelmiş olabilmesi filigranı iyice kurdu kafamda. Gerçek neyse ne... Bunun mutlaka bir öyküye konu olması gerekiyordu. Oysa ben okuldaki üçüncü senemde ancak harfleri öğrenebildim. Bu hızla gidersem yazmaya başlamam ülkeye üçüncü edebiyat Nobel'inin gelmesine denk gelecekti.

Amcaoğlumun kafasındaki sargılar çıktıktı gün evlerine gittim. Geçmiş olsun, dedim. Özür diledim. Amcam, akrabalar arasında küslük olmaz, dedi. Banıtlı. Amcam birkaç matematik sorusu sordu. Ben bilemedim. Oğlu bilince sevindi. Ama o da dövüşmeye bilmiyordu. Suyu bulandırmamak, barışı bozmamak adına sustum, içime attım, onu matematikteki üstün başaşansından dolayı tebrik ettim. Bununla yetinmeyecekti

hemen gidip ders çalışacaktı. Öyle de yaptı. Amcamla baş başakaldı. Tam sırasıyla aklımı esiralan soruyusmanın.

Sordum. Önce anlamazlıktan geldi. Hangi tuğlalar? Neredeki? Kaçıtuğla? Baktı üzani kaçan yok, üç gün sonra gel, dedi. Kalktı ve gitti. Arkasından, amaamca, diye seslerdim hiç takmadı. Üç gün. Üç tane yirmi dört saat yanı. Geçecek gececeksin öğrenecektim. Ama nasıl geçecek!

İlk günü çatal lastiğiyle kuş peşinde dolaşarak geçirdim. Hemen akşam olsun, uyuyalım sabah olsun diye dua ettim. Avla zaman aksın diye uğraştım ama damlamadı bile. Yaramazlığı başvurdum. Sağdan ikinci komşumuzun camını indirdim. Soldaki ilk komşumuzun bahçe kapısına üç ayaklı çöp adamlar çizdim. Güzel kızlan olan karşı komşumuzun evini dikiزdim. Soldan beşinci komşumuzun kümensesinin kapısına çattım. Yetmedi gidip okuldakibayırağıyanyanındırdım. Muhtarinevine bacadan iki soyluluş soğan bir de patates fırlattım. Kısacası bir işveçynthia yetecekaksiyonyaşadım ilk yirmi dört saat içinde. İkincigün yaramazlıklarlaşşanya gündeminin kotarıren, üçüncü gün az daha köy Ortadoğu'nun göbeğine atıyorum. Amcamın karşısına dikildim. Üç gününgeerde kaldığını söyledim. Tamıtaminayetmişki saat Soruyu yineledim. Bilmiyorum, dedi. Hakikaten neden o on altı tuğla sivasız, diye ekledi. Amca berle kafa mı buluyorsun, diye çıkıştım, "Hanı üçgün sonra anıtabactaktı!" Sesim yükseldi. Sınırlı amcam buna alındır etmedi. Normalde bu ses tonundan dolayı beni sert topraklara gömerdi. "Hiç dikkatimi çekmemiştir, sen sorunca gidip baktır. Babana sordum bir şey anıtmadı." Bilmediğine inandım. Dahası merak ona da geçmişti. Tabakasınıçıkarı. Bir sigarasardı. Aniden "Simon'a sordun mu?" dedi. Simon mu? Güldüm, "Köyün delisine mi sorayım?" Kafama bir şapık indirdi, "O senin büyük amcan." Tamda amcam olması deliliğini örtüyor muydu? "Simon vebaban daha yakınları. Uzunsüre İstanbul'da inşaatlarda beraber çalışmışlardı." Hikâyeyin devamını biliyordum. Sonra Simon Amca şehiri birine aşık olmuş, tabi muradını bulmuş. Delirmiş. "Bilse bilse o bilir," dedi amcam. Ben yerinden fırladım. Simon'un olması gereken yere gittim. Yıkık bir kılıscede güvercin besliyordu. Amca, dedim. Baktı. İlk defa amca diyordum. Yüzünde herhangi bir ifade yoktu. Yaklaştım. "Ver elini öpeyim," dedim. Güldü. Arkasını döndü. Güvercine yem verdi. Yaklaştım. Güvercinerle konuşuyordu. Burnumun onunkine benzendığını fark ettim. Kaşekşlimizde. Simon amcana çok benzeyorsun, diyenlere hak verdim. İlgisini çekmek için güvercinerini kızım, oğlum diye sevdim. Onların adı var, dedi. Hepsini taşkırdı tek tek. Akımda Napolyon ve Timur kaldı. Timur hafif aksıyordu. Napolyon ise baston yutmuş gibi dimdik duruyordu. Onları isimleriyle sevdim bu kez. Bir briketeoturdu. Yanınayaştım. Zamanydı. Sordum

sonu. Düşündü. Bir şeyi hatırlamak ister gibi bekledi. Kafasını kaçırdı. "Ha tuğlalar diyorsun sen," dedi. "Evet," dedim. Biraz daha bekledi. Gündü. Kahkahası koparttı. "Onlardanın en pahali, en güzel tuğlalar. Siva tutmaz." Tabi anlayamadım. "Nasıl yan?" Kahkahasını zor zapt ederek anlatmaya başladı.

"Babana İstanbul'da çalışıyordu. Deden öleli on yıl olmuş. Babaannen de artık yaşılanmış küçük amcانla ancak ilgilenebilir. Onlan bir türlü İstanbul'a getirirmedi. Böyle olunca baban ve ben İstanbul'da kendi başımızın çaresine bakmak zorundaydık. Baban, evleneceğim, diye tutturdu. Büyükkolan bendim diye benden evlenmek için izin aldı. Izin ne ya, dedim. Gittik, kızı istedik, vermediler tabii. İşçiyiz, Ermeniyiz ve kimimiz kimsemiz yok. Sonra, kız kaçanm, falan deyincebabası razi gelmiş. Tek gözlü bir daire kiraladık. Bir döşek, bir minde, kap kaçak, bu kadar. Sen de bizimle kal, dedi ama kabul etmedim, inşaaatta kalmaya devam ettim. Kiç gibi ev zaten. Neyse işte, birbahçede düğün dernek kuruldu. Evlendirdik. Evliliklerin ilk hıfzasıydı. Kargodan telefon geldi. Birkargo sunun olduğunu söyledi. Paket çok büyüğmüşt, hem de ağır, üzerinde belediye yazıyordu. Onun için şubeden alınmanız gerekiyor, demiş. Bir di masrafı vardı tabii. Şimdi tam hatırlıyorum ama dört günlük yevmiye kadar bir seydi. Neyse baban havalara uçuyordu. Belediye düğün hediyesi göndermiş diye içi içine sığdırmıştı. Patrondan avans aldı, kargo şubesine gitti. Paketi görünce iyice umutlanmış. Tek başına taşıyamayacaktı. Taksı tuttu. Bir yevmiye de taksiye verdi. Eve getirdi. İtiraya mutfağa braktı. Beni de çağırıldı. Beraber açalım diye. Gittim. Nasıl heyecanlılar, anıtabam. Ufak bir merasımı mindan titizlikle kolayı açtı. Kolide tuğladan başka ufak bir not vardı. 'Mutluluklar dilerim. Evinizin ilk tuğlalarinden.' Yanınızda çalışan muzip bir arkadaşınızın imzasını taşıyordu. Baban çıldırmamak için gülüdü. Biz de ona katıldık. Esaslışakayıdı amabirişciçinçokpahali birşaka. Babanonusa daanlayışla karşıladı. Ama o tuğlalaröylece kaldı evde. İki yıl içinde baban memlekete o tuğlalarla dönüp ev yaptı. Bütte gelenekti, evibir kalınının üzerine yapıyorsano kalıntıdan bir parçayı olduğugibibirakman gereki."

Babamın bu kadar içli olabileceğini tahmin etmezdim. Ona her baktığında kocaman bir kayayı görüyordum. Amcamın delice anlılığı, her cümlesiinden sonra güvercin gibi gurladığı kisa hikâye düzgün cümlelerle öğretmemiye yazdım. Kendiminkile beraber öğretmemi de merak etmediğimdir. Böylelikle ilk defa bir sınavdantam puandalıdım. O günden sonra komşularımızın kapılarına üç ayaklı çöp adamlarızmadım. Hikâyeden de olsa matematik sınavdantam puan alıncı yükselişüm değişti. Uzayda atılan adımlar gibi havalandırdım.



MODERN SÜRÜNGEN ÇAĞI

Bahri Butimar

Okyanusun göye asıldığı iklim bu,
Gögün yerle bir edildiğiçağ...
Öptüğümüzcesetlerin sayısınaçılıyız,
-hic öpmeyen hiç yaşamamışsayılardır-
Yaşayanlarkım?

Renklerinyankısındaşıldıyor sesler,
Su ve toprakyakınlaşmasında, öz
Vücutkuşanıyoryokluk

İlk kez kanın sicağını yaşıyor,
En keskinyerinden kinlan bıçak;
Kolay değıletedokunurgibi
Okyanusun ortasında pencere açmak

Yeryüzünde degilizartıkve yeraltında
İki yer arası, çamurudökülen bir alemdir bu.

Ve insan modern,
Yılanantik bir sürüngendirartık.
Bizbıçağın kanayanyeri
Eskimizekavuşarakterkediyoruzyenimizi

Okyanusun göye asıldığı iklim bu,
Balıklann tepemizde güneşlendiği
Gögün yerle hiç edildiğiçağ...

KUSURSUZ BOZGUN

Nazlı Başaran



Ferhat Ünal

*"En güzel mirasım bu olacak sana; sevmek.
Sadece sevmek."*

İssizliğin ve kargaşanın
içinden gece gece
seni anyorum.

Evvela çamurlusulan yokluyorum.
Düşmüştündür, biliyorum.
Ararken kalbimi de seriyorum önüne
Düşene gülinmez büyüdüğüm yerde.
Yürüdüğüm tüm bozkırlardan,
Yalın ayak parmak ucu bastığım tuzlu göllerden,
kokumuş balıkçaçı kızların ellerinden,
seni özleye özleye gegeciyorum
Gördüğüm tüm insanların açısından,
sana pay çıkarıyorum.
Senin de canın yanar,
Yüzüne vurunca işik, görüyorum.
Kusursuz bozgun yemiş sevdamız.
Güneştenimizi deli gibi yakıyor, biliyorum.
Kusursuz bozgun yemiş sevdamız, diyorum
Vahşi güzellikte.
Tırnak diplerimizde hâlâ sabah kokusu,
Yorgun, üstüleketilmiş sözler.
Kalkacakmış gibi oturuyoruz gittiğimizher yürekte,
Tam gülerken bir ağlamak oturuyor gözlerimize.
Bardağın dolu tarafına bakmagünleri bu günler.
Rutine bağlanmış büyük yeminer.
Uçtu, uçuyor martılar.
Bu şehrde bir dahageri dönmeyecekler.
Sanagelince;
Elbette seni seviyorum.
Şimdilik yabanı otları elime okşuyorum,
senin boynun yerine
Dikenli vadilerin içinden hızlı adımlarla yürüyorum,
senin tenin yerine.
Tırnaklanımla dağlaraşıyorum,
senin gözlerin yerine.
Heraşk, yan yana tüketilmemiş.
Azottede bitiriyorum kırtıtlarını.
Sen de sıkıştırma bir kadının kalçasına
Doğmamış günaydinları.

YENİDEN

EzgiAyvalı

Açıçekmekseni daha olgun, dahagüçlü, dahiayı biri yapmayacak. Yeniden başla.

Seni sevmeyen, değer vermeyen birliğin üzülüp durmaksını daha onurlubiri yapmayacak. Bırak artık beklemeyi, yeniden başla.

Aklının sınırlarını, sabrının sınırlarını, sevginin sınırlarını keşfedeceğin yepeni anıları için yeraç hayatında, yeniden başla. Bir gün gıyeryimdi beklettiğin giysileri ihtiyacın yok. Sevdığın birileri hediye etti diyesekladiğin o eşyaları artık sadece raflarda yer kapıyorlar. Üstelik çok da tozlanıyorlar. Eskilerin bir lafı varhani: "Her şeyle değer olsun, hiçbirşeyin değeri kalırmaz." Kendi değerlerinle baksızdı etrafına. Yarım braklıktıñ şeyleri birbir, o kenarda duran dağ gibi dağınıklığı topla. Onlar oradagözünün öndündediriyor ve sanabır yerlerden göz kırپıyorsa bu seni hiçbirşey için harekete geçirmez, aksine ağırlaştırır. "Ne alakası var?" deme, sen de fark edecek sin. Hadi biraz hafifle. Uzun zamandır elini bile sürmediğin ne varsa etrafında, hepsi kaldırat çöpe. Sadeleş. Rahatla. Önce buradan başla yeniden başlamaya.

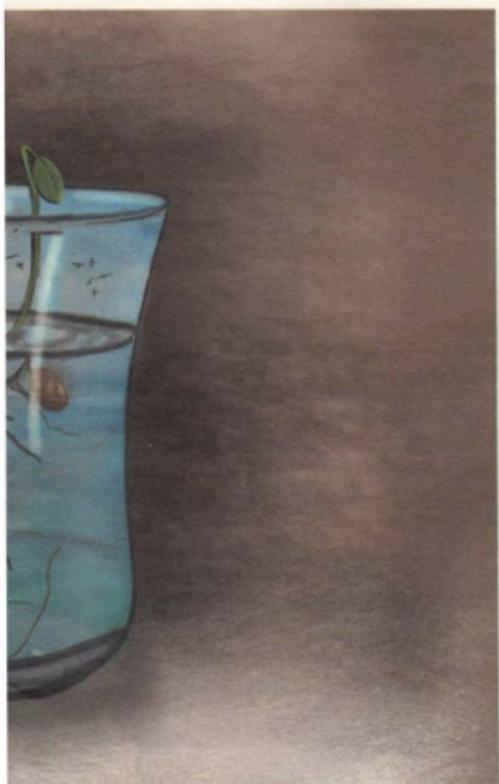
Anlamaya çalışıyorsun, olmuyor. Empati yapmayı da biliyorsun ama yine de o bazı şeylerin senin hayal ettiğin gibi yapmamıyor. Bazen birinsanınlamak için oturup gözlerine uzuñ uzun bakman, saatlerce sohbet etmen yetmez. Onunla, orfarcaya yil bir arada olman da yetmez. Onun rüyalarını görmen lazımlı ki, endişelerini, arzularını tanyasın. Onun çocukluğunu yaşamaman lazımlı ki, nasi büyütüldüğünü, nelerden etkilenliğini derinden hissedebilesin. Onun hatırlamadıklarını bile hatırlaman lazımlı ki, bilincinde yatanların ne olduğunu, o yüzden bugün neden böyle davranışını tahmin edebilesin. Henüz kendini bile anlayamamışken bir başkasını anlayabilmenin ne kadar uzun bir mesai alacağı hesapla. Göze alıysan, hemen şimdi, yeniden başla.

Taşıma nefreti sirtında. Bunca zaman sonra, bunca şeyden sonra hâlâ onu değiştirmeye veya affetmeye çalışmıyor, dur. Yavaşla. Sevgi sanıyorsun ama belki de egodur o. Sakinleş. Affetmengereken ve affedileceğin, değiştirebileceğin yeganeği kendisinasında. Önce bunu kabulet, zor olacakbiliyorum ama onu da olduğu gibi kabul etve ardın-



dan ölümü hatırla. Kendi ölümünü demiyorum, onu muhtemelen anlamayacaksen bile. Şimdi o affedemediğin artık hayatı omadığını düşün. Yani bunun inibilecek gece olduğunu. Bak nasıl hafifliyor, nasıl ağırlaşıyor her şey. Değiştirmek istediğiñ her şey yok oluyor. Affetmeye çalıştığın her şey taş gibi oturuyor göğsüne. Yerleşiyor. Bilmiyorum, ne söylebilirim ki başka.

Bazı kelimeleri çıkar hayatından. Bazı küfürleri mesela, kalıp kırık sözcükleri ya da sık kullandığını yanlış kelimeler... Ben "Keşke" ve "Asla" demekten vazgeçtim önce. Ne çok kullanıyorum. Sende mesela, keşke demek yerine, birdahaki seferde demeyi dene. Anı bölm. Özülecek o kadar çokşey var ki, yok yere üzülmre. Sorra, asla yapmam dediğin şeyleri getiraklina. Şimdi de, şartlar söyleyecek tirdiğinde hepini naşılda gözünü kırmadanyapabileceğini. Gör dünüm? Henüz kendini bile yeterince tanyamamışken başkası hak-



Ezgi Ayaklı

kindahüküm vermemeyi kendine öğretmek için çok zamanın var, yenidenbaşa.

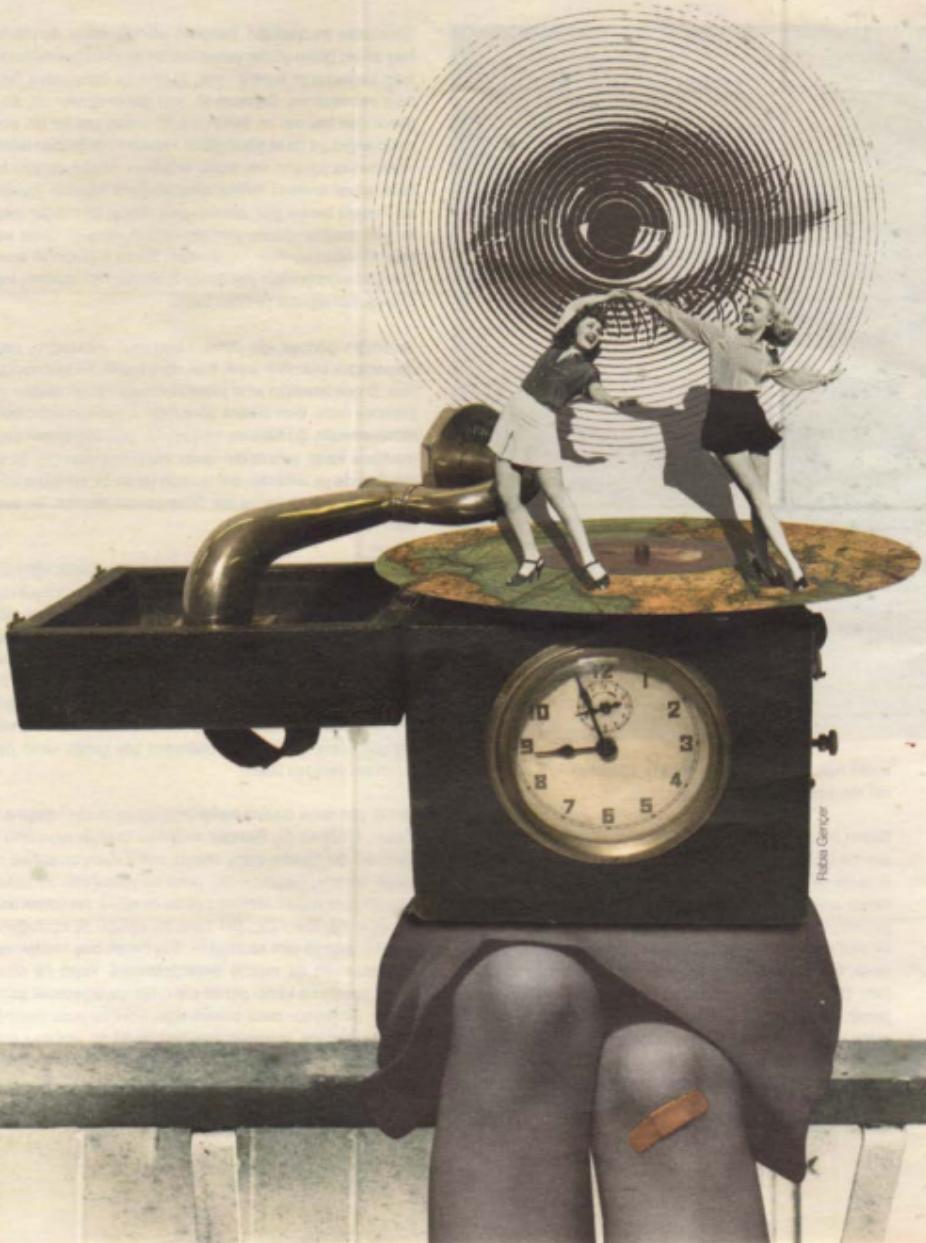
Bazen paranoaya dediğinsey hıslarını keşfetmeye olabilir. İçinden bir şey yapmak geliyor ve yapmıyorsan mesela, bir şeyi kaldırıp bir yere koymuyorsan, içinden geçiriyor ama lazım olmasa diye evden çıkarılan yanına almayıorsan, bir şeylein yanlış olduğunu görüp görmezden geliyorsan, o bırsızla olabılır ve farkında olmadan çokkaşe yarayabilir. Erteleme, anlam veremesen de önlem gibi düşün bunu yaparken. Bugün bırdıgın arabanın lastiği patlamadıysa, biri o demir parçasını senden önce oradan kaldırıdı diye. Bugün yolda yürürken başına birşey düşmediyse, biri bunu öngörüp günlerince o şeyi içeri aldı diye. Bütünün bir parçası olduğunu, her şeyin birbirine bağlı olduğunu her an hatırlı. Bulduğum gibi değil bulmak istedığın gibi, işin bu diye değil içindengeldi diyeyeninden başla.

Sıkılmadın mı yaptığın hatalann altında ezilip durmaktadır. Hoşanılar, gülen gözlerinevidan azapları hatırlamaktan Kalp kirmamının kuralları yok, ki olsa da öğrenmeye ömrümüz yetmeyecek. Diyorum ki, sen gönü'l almayı bil. En iyi gönü'l alan kişi sen ol. Bütün o kötüanları yazbır bir, sonra yak o kâğıdı yadaat çöpegitins. Hatalarını doğrudantelafet veya başkayollarını ara, kurtulonlardan. Aldığın dersleritekrarla, güzel anılarını hatırlı. Çocukluğunameküp yazabilmişsin mesela benim gibi, onurlanış. Başlı. Onu diğersinsan gibi aşağılmaktan, yok saymaktan vazgeç. Önce sana bağran insanları çıkar hayatndan. Sonra o gürültüalanları. Senyok saydığın içinyok olmayacaklarını hatırlayarak, inanlığın şeyler uğrunayeninden başla.

Yanıdını görmek için dene. İnsan neyi yapacağını, yapamayacağını bilemeyecevet, ben sanabaşkabır şey söyleyorum. O çok istedigin ama yapamayacağın düşündüğün şey yapmayı dene. Belli ki sanagore degil, bilyorsun ki hiç beceremeyeceksin. Şu hayatta, bir şeyi heryolu deneyerek yapımadığına kararvermiş biri kadarsayı duyuası çok az şey var. Sen de ya onlardan biri olursun ya da bir sürprizlekarşılaşırsın. İkiolasılıkvarvesen ikine çoktanhazırsın. Bu avantajını kullan, yenidenbaşa.

Bakma o hayatlara boşuna. Sahip olsan ne yapacağını bilmeydin. Şimdi çok moda olan o kalp şeklindeki kırmızı elmayı satın almak istiyorsun ama arkabahçende dahatazi, daha doğal yetişebiliyor. Sadece sen bunun farkında değilsin. Elindekiyle övün. Onu besle, büyüt. Herkes kendi hayatının ışışından gelmeye çalışıyor. Başaramadım diye üzüldüp durma artık. Seni başarı adı altında üzünlülerine, ezmelerine izin verme arbik. Başarılı insan, mutlu olandır. Bunu kedine her gün söyle. Bir de bu pencereden bek simdi, kendi pencerenden yenidenbaşa.

Bir hayatın daha olsayıdhangi mesleği secedin? Saçma da olabilir, imkânsız da. Ressam mı olmak isterdin veya ünlü bir piyanist? Bir hayatın daha olsayı peki? Kamyonşofürü mü olmak isterdin, tezgâhtar mı, yazar mı yoksa millî bir boksör mü? Bir tanedadı? Anılsız gelsede söyle. Neolmak isterdin diğer hayatlarında? Biri bana bu soruyu ilk sorduğunda yılmıbr yaşımayıen basıtmış. Beş hayat, beş mesleksecetim. Seçerken de mithîş heyecanıdım. Yaşın ne olursa olsun, enerjin nekadar olursa olsun her şeyeyecekzamanınvar. Bir hayatın daha olsayıdieğer, nasıl bir evde oturmak, nasıl bir sabaha uyanmak isterdin? Nasıl bir arabaya binip nereye gitmek isterdin? Bu soruları çoğalt kendikendine ve sonrasında hatırlı, başkabır hayatın yok. Hepsi şimdî burada. Hadıllârk, dâhadâ geç olmadanyeniden başla.



Raul Garces

Ne kadar oldu
görüşmeyeli,
eski yaralar
depreşmeyeli?
Farkında mıydın
nasıl da sana
ben bir zamanlar...
Boşver aldırma!

Tuğrul Dağcı, Dünya Dönüyor (1973)
Seslendiren: Nilüfer

SENİN ELİNDE

Kaan Murat Yanık

Bu kadar merak etme geleceği
 Yarısı gecedir, yarısı gündüz...
 Başka mevsim de doğuramaz.
 Bu kısır dünya
 Bir yaz var, bir de gün..



Tolka Koçakın

Vaktizamanında, Hint diyannanınucrabirköyündedoldulub kadın ve iki oğlu yaşarımı. Kadın bu iki oğlu pek ele avuca sağlamıştı, kadınevde bunları alabaş edemeyeceğini lanıyanıvactaktinden evvelokula vermişçocuklarını. Bu iki çocuk kusazamarınlıde okumayı öğrenmişler, hattakendlerinden on yıl önce okula başlayan herkesi parmaklarında ona tıkkadılarbilgi oldularını göstermişler. Birsüre sonrahocalananelerin okula çağrımış: "Bizbu çocukların başedemiyoruz, burada öğrenenekleri bir şey kalmadı," demiş adam. "Sordukları sorulara cevap veremiyoruz, bizzat bildiklerimizden fazlasını biliyorlar," diye eklemiş çarşısızce.

Zavallı kadın ne yapacağını bilmemiş, öğretmene akıldanmış. Öğretmen, parmağıyla karşısındaki yüksek tepeyi göstermiş. Orada bir bilgenin yaşadığı ve egerkabul ederse çocukların onun himayesine vermesini tembihlemiş kadın. Zaten çocuklar da okulda pek sıkılmamış; hem öğrenenekleri bir şey kalmadığım düşünüyorlar, hem de bilgilerini kulanarak öğretmenleriyle alay etmekten zevk alamıyorlarmış artık. Kadın iki oğlunu peşine takıp bilgenin yanına traşınmış. Bilge doksanı yaşılanı yaşayan, bı gözü toprağa bakan, zayıfiktan derisi dökülen bı zatmış. Kadın durumu anlatmış, bilge çocukların kabul etmiş. Çocuklar bilgenin yanında kaldıkları gün, zaman kaybetmeden bilgeye sorular sormuşlardır, okulların da hocalarının cevapveremediği basit soruların başlayarak. Bilge hepsine gayet mantıklı, tatmin edici cevaplar vermiş. Çocuklar daha zor, daha zor sorular sormuşlardır. Bilge sektirmeden en zor olanları bile zaman

kaybetmeden cevaplamış. Gel zaman git zaman büyük olan çocuğun iyice cansızlığını buldu. "Bu ihtiyann herşeye cevap vermesi çok sinirimi bozuyor," demiş kardeşine ve kardeşiyle onaylımış onu. Büyükoğluan bu durumubozaçacığını söylemiş. "Ne yapacaksın?" diye sormuş küçük olan. "Ona asla doğru cevap veremeyeceğim bir soru soracağım," diye yantlamış ağabey. "Nasıl bir soru bu?" demiş. "Bak şimdii," dierek sağı elinin içine bir kelebek yakalayıp koymuş ve elini yumruk yapmış. "İhtiyann karşıuma çıkacağım ve elimde bir kelebek olduğunu, bunun ölümü diri mi olduğunu soracağım ona." "Eee," demiş kardeşi. "Eğer ölü dersse, avcumdeki kelebeğe birşey yapmayacağım; yokeğer diri dersse, kelebeği avcumun içinde sıkıskırı öldürceğim, böylece ihtiyar her haliükarda soruya doğru yanıt veremeyecek ve bizimkımız öndündesayıyıyla eğilecek." Küçük kardeşin gözleri işildamış: "Harika birfikir bu," demiş.

İki kardeş kendilerinden emin bir şekilde bilgenin karşısına geçmişler. Büyük olanı sağ kolunu bilgeye doğru uzatmış ve yumruk yaptığı elini göstererek: "Avcumda birkelebek var, söyle bakalım, bu kelebek ölümü yoksa diri mi?" diye sormuş alayıcı bir gülümsemeyle. Bu ardan itibaren iki kardeş zaferlerini ilan etmeküzerebilgenin ağızlarından çıkacakyanış cevabı beklemeye başlamışlar. Bilge, şefkatle gülümsemiş, uzun beyaz sakalınısivazlayıp cevapvermiş:

"Senin elinde evladım, senin elinde Okelebeği öldürmek de, yaşatmak da senin elinde..."

M A V İ ÜÇLEME

MerveÖzdolap



Füsun Günerşer

Flu bir fotoğrafa bakıyorum, tozlu bir carmin ardından. Gözlerim gördüklerimi inkâr etmek istiyor olabilir ama zihnimde her şey berrak biçimde sıralanmış, net. Kulaklarım duymak istemeyebilir ama tüm sözler ve müzikler ezberimde, am anına. Terim törpülenmiş gibi hissiz ama tüm sıcaklığı ve yumuşaklığını hafızamda. Kokusu az önce yaşığımdan başına kaldırılmışçasına taze, burnumda. Ve tadi diliimin ucunda; ne yesem, ne içsem, ne çeksem gitmiyor, unutulmaktan korkar gibi saklanmış. Yutmak da tüketmek de fayda etmiyor. Dalgalı bir denizin üzerinde yalpalayan eski bir balıkçı teknisi misali hedefine ulaşmaya çalışıyor tüm duyarım. Duygularıma uzak bir limana demir atmış bekliyor. Bedenim, duyarım, duygularım... Üçü de birbirinden ayrı, birbirine uzak.

Ayaklarını sarkıtmış parmak ucumla suya dokunuyorum. Halkahalka yayılıyor dokunuşum, karşısındakilerde korkulma değil. Korkuların tetiklemesiyle duyularım köşelerinden çıkyor, tüm hislerime anımlar yükliyorlar, teker teker. Mülhiş zevk veren bir kaos başlıyor bedenime. Karmanın yarattığı heyecana yenik düşmek istemiyorum. Her şeyi baştan almak, aynı metcezirlerde boğulmak, bembeyaz kumsallarımı dolunayın kanyla boyamak istemiyorum. Uzun zaman oldu düşmekten korktuğum ve bieri hareketsız kalalı. Dizlerimi karnıma çekmiş kırıdamadan oturalı, çok zaman oldu, yüzmemi de yürümemi de unutalı.

Yağmur damlalarının sularına vurdukça çökardıkları sesleri dinlemeyi severdim. Şimdi küçük gri bir bulut bile sağır etmeye yetiyor beni. Sularım çekildi, yağmur sesi yerine kupkuru toprağının çatıklarından giren uğultular var sadece. Bundan sonra hiçbir zaman akamayacağım. Göz pınarlarında uytutacağım tüm hislerimi. Sonrası soğuk ve kuru bir karantık.

ÇEÇE SİNEĞİ

Nihan Özkoçak

Sabaha karşı dört.

Mehmet en sevdigi koltukta, televizyon kumandası elinde geleni güzel kanalları değiştiriyor. Gözleri duvarda. Gözleri kan çanağı. Mehmet saatle bakmıyor. Saat sabaha karşı dört değil, dörde üç var. Bugün onun uyuyamayışının beşinci günü. Serpil'in, o uyuyabilisin diye hazırladığı ilk süt soğuk. Televizyonda gündüzkuşağı programlarının tekran dönüyor. Yastıkları üstüste koypotluya uzanıyor.

Sokak lambalarının ışığı tavana sızmış. Sinsi sinsi. Sinsiler. Herkes sinsi. Serpil de gelip arada onu kontrol ediyor, sinsice. Aklında bu kelime dönüp duruyor, sonra anlamını yitiyor. Perdeler ışığı kesmeye başlıyor. Masadaki pıçejin gölgesi duvarda. Bu çörek masanın kenarına bu kadar yakın değildi. Serpil yerinden oynatmış. Gölgeler sinirini bozuyor. Zaman çok yavaş. Hızlandırması gerek. Serpil zamanı her akşamın birden sabah dokuza kadar hızlandırmayı. Mehmet gözlerini sırmsıkı kapatıyor. İşık ve gölgé hâlâ orada. Ev üçüncü katta. Aşağıda bahçe var ve birkaç çalılık. Pencereden attıranken kesinlikle baş aşağı düşmeli. Çalılıklar işi bozuyor. Ya omurgası kırırsa? Hem felç hem uykusuz. Bu kabusdan daha kabus.

Salon bu geceçoğuk. Geçen günlerinbirinde sıcakuyutmayı. Geçen günler... Hayatından geçenler... Dur diyemediği, zamanın içinde sıkıştıramadığı kadın. Bütmeyecek gibi zihinde sariyeleri döndürürken günler geçiyor. Kötüseyler hatırınyorsürekli. İyiliolanı aklındakalmadı hiç. Kadın giderken bir virgül koyduyuşuna. "Terchini yap," dedi. Anlamsız. İki kişi birden sevilemez mi? Sağ ve sol deşneği gibi. Küçümsemi kadın. Utancından koltuğuna çıktı yine. Elleri yumrukk. Bekledi. Derinçe nefes aldı. Bir, iki, üç... Geri verdi nefesi. Dört, beş, altı... Saatin tık takları eşik etti. Brinden birini içinde öldürmesi gerekiirdi. Kadın bu kadar sevdigini söylemekten nasıl gidebilirdi? "Sen konuşamazsan ben anlatınm Serpil'e," demişti. Dehşetle bakmıştı ona. Kadın bu kadar sevdigini söylemekten onun hayatını nasiyok edebilirdi?

Saatlerin esiri gibi tık takları zihinde birikiyor. Göz pınarları kuru. Doktorun verdiği ilaçlar azaldı. Hiçbir işe yaramıyor. Mehmet yağakalkıp etrafta dolanıyor. Saatbeşi on iki geçti. Koridorda bir şey duruyorsanki, gölgeler kapıda. Serpil yine kontrol etmeye mi kalktı? Biraz yaklaşıyor, bir şey değişimmiş. Kulağından çılgınlık vizitligiçipgidiyorsun. Ellerileyekovalı-

yor, vizitli daha da güçleniyor. Pencereden girenışığa doğru gitdiyor. Yanında duran koltukta kocaman bir şey oturuyor. İlk karına varuyor, yüzü kararlı. Mehmet perdeyi sonuna kadar açıyor. İçeriğen bir yaratık. Yaratık sapsan bir kabuk. Karın şeffaf deriden, içi kırıkmızı kan. Kâğıt gibi kanatlannı kolçaklara koymuş. İkikolu, dört ayağıvar. Herbirini yavaşça oynatıyor. Bir çece sineği. Şaşkınlıkla bakıyor Mehmet. Çece sineği vizitliyor. "Ben, sana uzun ve derin bir uyuşuvrebilerim." Zehrini akıtsa uykuya dalacak. Sinek vizitli. İri petek gözlerini Mehmet'ten ayırmıyor. "Serpil'e anlat," diyorça sineğin. Anlatınca bitemce, uyuyup uyanacak. Uyanmak isteyen kim? Kadın bu kadar sevdigini söyleken hikâyeyin bitmesine nasıl göz yumuyor? Olmaz, anlatamaz. Mehmet Serpil'in yüzüne bakmaz. Utanmak yerine uykusuzluktan ölmeye yeğler. Mehmet af dilemeye sevmez. İnkâr en büyük silahı. Susa susa, erteleye erteleye unutturur neden olduğu her gürültüyü. Serpil'in suskulüğünü sever. Bu kadına Serpil tersine sustuğka çırkınlığı. Sonra Mehmet'in ellerini kırınlı hatlarında gezdirir, Mehmet kalbinin kadın tenine koyar. Şimdi susmuş bekliyor. Belki sokakta, belki bir sonrä gün kapısında,,, Kadıntıhilekli. Mehmet irkılıyor.

Kadın onu bırakıp gittiğinde Mehmet'in gözünde bir canavar dönüşülebileceğini hiç umursamadı mı? Hirçinliği üşütür. Döndüğünde şefkatli kollarıyla sarar. Öyledir. Kalpaçan Mehmet de kendisini sevne tutulur. Etrafında dönen kalaşıkları, gözlerine tatlı tebessümler brakan kadınları sever. Simsıktan tutun onlara. Brıkmak adeti değildir. Bu kadın da bırakamaz. Vizitler Mehmet'in kulaklarını tırmalıyor. Bir sussa şu sinek! İşri yapsa, Mehmet'i biraz olsun uytutsa. Çaresiz. Uykusuzluktan olısebileceği bir şey söylemermeli Serpil'e. Sinek vizitlini kesmiyor. Mehmet'in elleri kulaklarını kapamış. "Sus artık sus!" Serpil kahrolur. Mehmet kararlı, öyle şey olmaz. Çece sineğine dönüyor, koltuk boş

Saat sabah altı yirmi dört. Güneş doğmaya başladı. Mehmet uyuyamadığı için uykulu. Perdeyi geri kapatıyor. En sevdigi koltuğuna, üst üste koyduğu yastıklara uzanıyor. Bir yanından ölüyantasyona dönmemle meşgul. Bir süre sonra işe gitmek için kalkmalı. Vücutu beton gibi ağır. Çece sineği başka bir anlaşmayı kabul eder mi? Yoksa Serpil'e anlatısa olmaz. Uyku, göz kapaklılarıyla kırıklerinin arasında. Serpil yan odada, Güneş salonun içinde. Bir önceki sabahınayını. Bugün onun uyuyamayışının beşinci günü



BEYAZ BİR LOTUS ÇİÇEĞİ

Atılay Aşkaroğlu

*Sabahın bağışlayıcı bir etkisi vardır,
geceden paramparça çıkmazsa insan.*

Ruhunun saklı odalarından birinde, duvara yazılmış saflik şili rini okudu. Belki de o zamana kadar birşiri hiç bu kadar hissederek okumamıştı ve bu, bir tebessüm kazandırdı yüzüne. Öyle dingin ve huzur dolu... Bir çiçek olduğunu hissetti ama ışık almayan bir çiçek rengini de gösteremezdi. Bir ışık gibi sevdaya ihtiyacı vardı. Duvara yazılı saflik şirinin hemen yanındaydı ve hazırdı. Şir ise şöyle başlayacaktı: "Açyorum! Bir çiçek gibi... Bir güneş gibi..."

En başından beri bu duyguya özlem duyuyordu aslında. Sevmekten çok sevmeye ihtiyacı vardı biliyordu. Ama onun için aşk; alelade olamayacak kadar hayalidı. Kelimelerine dökemediği sevdalarında kaç çiçek soldurmuştu, sayamıyordu. Oysa yitipgidenin bahçenin güneşen çok yağmura ihtiyacı vardı. Uzun uzun şırlerokodu, sevgininağırlığına paylaştıracı için. Fakat yazılmış duygular da hep bir parça eksik kaldırdı. Bu yüzden yazdı onlara şiri elleri titreyerek yirtip atmıştı. Hem, yazılmış duygular sahibine ulaşamadıktan sonra ne işe yarardı. Käğıtlara içini dökmeye, rahatlamaya ihtiyacı yoktu. Çünkü en güzelezzilme, duyguların altında kalarak olmalydı. Duyguların altında boğuşurken kendisini renkli bir jelbon olarak düşürelر. Esneyebiliyor ama kınlamıyordu. Bu duyguna hüzünbir gülümseme getiriyordu. Seviyordu bu hüzünli gülümsemeyi. Bir şakanın komik olabilmesi için içerisinde acı bir gerçeklik yatması gerekiyordu. Bu yüzden insan en çok kendisini güdürebildirdi. Kendisinin acılarını yine kendisinden daha iyi kim bilebilirdi? Uzun zamandır kendisini güdüremiyordu asında. Doktoru ona laç reçetesini uzatırken: "Ensori ne zaman içten guldür?" diye sormuştı. Hatırlamaya çalışırken binlerce kilometre yol yürümüş kadar yorgun hissetti kendini. İçten bir gülümseme için kaç kilo acı çökrek gerekir diye düşündü. O zaman fark etmişti ellerinin narınığını. Bu yüzden belki de hiç, gerçekten gülümseyemeyecekti. Bu ellerle kaçılıo taşılabilirdi. İşte bu düşünceye bir tebessüm braktı. İçinde parıldamaya çalışan umut ışıklarına alındı etmeden çatışkaşlı bakınadı devam etti

Kendisile konuşmak için sabahı bekleyecekti. Sabahın bağışlayıcı bir etkisi vardır, geceden paramparça çıkmazsa

insan. Çatık kaşlarıyla yürüdüğü ıslak yollar düşünecek, kendisi için bir yol arayacaktı. Ellerini cebinden çıkardığında tutacak bir el olmadığından elleri hep cebinde yürüyecekti. Bir sevdayı büyütmek için tüm koşulara sahip olsa da hızbır zaman onu tamamlayamayacaktı. Oysa dünya üzerinde çiçekler, bir de kadınlann gönünde açardı. En narın, en kırılgan çiçekler... Izlerini gözleyebilmek için renkli kıyafetler giyecek, renkler sürecekti yüzüne. Her kahve içişinden rujunu tazeleyecekti ve bardağın kenarında yanm bir gül misali izler bırakacaktı. Ama artık geçen zamanı saymayacaktı

Saatlerarası iyi de değildi. 27 yaşına kadar severek aldığı beş saatı vardı. Hepsi de birkaç hafta sonra durmuştı. En fazla dört hafta dayanmıştı, kostekli saat. 09.05'te öylece kalkalıdı. Sabahın bağışlayıcı bir etkisivardi, geceye dayanmadı. Ellerini ne zaman saçlarını atsa saatin tık taklarını duyuyor, içini hiç geçmeyecekmiş gibi bir hüzün basıyordu. Zamanın geçişini omuzlanndaki yükte ve saçlarındaki beyaz tellerde görebiliyorken bir de sesini duymakona iyicearesiz hissettiyordu. Fakat bir saatin durmasının hayatı tadıbır kere sevinmişti. Hiç bitmesini istemediği bir gün, kapının eşiğinde valizi hazır, koltukta söylece oturken duvardaki saat takılmıştı göz. 12.35. Gideceği yolculuğu iki saatı vardı. Büttün bir hayatını o iki saat içerisinde geçiribileceğini düşünmüştü o an. Oysa o koltukta son kez oturduğunu bilseydi, beş dakikada yeterdi bir örümür için. Huzur ve dinginlik içerisinde beş dakika...

Pencerenin örüne koyduğun fesleğenin yeşermeye başladığı zaman çok sevinmişti. Bu sevinç sarhoşluğuyla bir gece vakti beş dakika boyunca o fesleğene bütün derterini siğdirabilmişti. Yanın, tamamlanmayan cümlelerle. Ne kadar da uzun sürmüştü o beş dakika onun için. Sonra bir fesleğenle konuştuğu için kendisine gülümsüdü. Oysa sadece o zaman diliminde kendisini beyaz bir lotus çiçeği gibi hissetmişti. Ve sevda için duvarda ayırdığı yerebütük harflerleşenin yazdı:

"En yakın arkadaşım bir fesleğen ve ben beyaz bir lotus çiçeği."



Aly Aksaray

DOĞU EKSPRESİ

Eray Yasinlışık

“Mustafa Kemal'in yaktığı ateş ile küllelerinden yeniden doğan bu millet, şimdi bağımsız bir cumhuriyet ilan ediyordu. Celalettin Bey penceresini araladı. Yağmurun ıslattığı toprağın kokusu kompartumanın içine doldu. Celalettin Bey Cumhuriyet'i düşlüyordu.

08.01.1918

General Yudenich trenin penceresinden Sankamış'ın karla kaplı tepelerini seyredivdi. Saatierce değişmeyen beyaz manzara, ünlü ressam Ivan Aivazovsky'ın tuvalinden çıkışmış bir şaheser gibiydi. Trenin diğer vagonları tıka basa rus askerleri ile doluydu. 3 nolu kompartiman ise General Yudenich'e ayıranmıştı. General uzun ve soğuk tren yolculuklarında kendisi için tıhsis edilen bu kompartimana zaman zaman genç subayları çağırı, onlara askeri tecrübelerini anlatırdı. Kuşetin altına gizlenmiş deri çantasından bir şişe vodka ve küçük kadehçıklardı. "Anadoluya yahos geldin Teğmen," dedi. Teğmen Grigory okumakta olduğu kitaptan kafasını kaldırıldı. Kendisini kitabafazia kapmış olacak ki burnuna alkollü keskinkokusu gelene kadar uzatılan ikramı fark etmedi. "Nazdrova," diyerken kaldırıldığı kadeh diline değmeden midesine inmişti. Yudenich boşalan bardakları doldururken Teğmen Grigory sözे girdi, vodka biraz sertti. "Kaç gün direnebilir ki Türkler? Damızılların kontrolünün Osmanlı'da olmadığını söylüyorlar. Bu kişiye bili değilsse bile soğuk onları öldürür," dedi. Savaşçı okuduğu kitaplardan öğrenmişti Teğmen Grigory. General Yudenich ise genç teğmen kadar rahat değildi. 93 Harbi'nden beri savayıyor Türklerle. Oranın keçi gibi inatçı, kurt gibi savaşçı oldukları iyi biliyordu Sonkadehini Sankamış'a karşı ikti

05.02.1918

Zileli Dursun 3 nolu kompartimann kuşetli yatağından hırıltılı bir şekilde nefes alıyordu. Zatürre başlangıcı nefesalmasını zorlaştırmıştı ister istemez hırıltılı bir ses çıkarmıştı. Hastalıktan tamamen kurtulana kadar da hırıltı düzelmeyecekti. Hele bir memlekete ulaşın anasının tarhana çorbası iyi ederdi onu. Harp bitmiş Dursun'un da köyüne dönme vakti gelmişti. Fakat eksik dönüyordu Dursun Zile'ye. Savaş kaybedildiği halde Kars ve Ardahan verilmemişti düşmana. Elvîye-i Selâse işgalci kuvvetlerden geri alınmıştı. Eksik olan vatantoprağı da eğildi. Ayağından çırık, karlıtepleri yürüyerek aşan, vatan toprağını savunmak için cepheye koşan Dursun, şimdibir bacağı eksik dönüyordu köyüne. Sadece eksik olan bacağı da değildi. Kardeşi Hikmet'i, komşusu İzzet'i, köylüsü, hemşehrisi ve admı bilmediği binlerce Mehmet'i cephede bırakmıştı. Kimisitek kurşun sıkmadan soğuya yenilmiş, kimisi düşmana göğüsünü siper etmişti. Kimi Dursun gibi kolunu bacağını vermiş, kimi canından vazgeçmişti. Arma oniarın azmi Kafkasya ve Anadolu'yu tekrar eile tutmuştur.

Pencereden karşı manzara izliyordu Dursun. Rüzgâr dağın eteklerine vurdunda sankibeyz gelinliğini savuruyordu Sankamış.



11.02.1919.

"Batır arkamızdadır kardeşlerim. Mondros bizim için kurtuluştur. Bu dağlar bizimdir. Büyük Ermeni Devleti'nikurup Çukurova'ya kadarilerleyeceğiz," diyerek trenin penceresinden dışarıyı gösteriyordu Krikon. "Yaşasın Büyük Ermenistan," diye bağırdı kompartimanda bulunan geteci arkadaşları. Yillardır Osmanlı'ya karşı mücadele veriyorlardı. Dünya Harbi'nde Rus Çarı'nın yardımını, ateşkesle birlikte itilaf devletlerinin desteğini almışlardı. Osmanlı ordusu dağlımış, Doğu Anadolu kâğıt üzerinde Ermenilere bırakılmıştı. Savaştan yorgun ve kaybetmiş olarak kalan imparatorluğun, başkenti dahi İsgal edilmişti. Bundan daha iyi bir fırsat olamazdı. Yıllarca azınlık olarak yaşadıkları topraklarda şimdî kendi devletlerini kurmavaktı gelmişti. Karşılardan duracak bir ordu yoktu. Birkaç bin asker vardı ve silahlarını bırakmıştı. Krikon ve arkadaşları gözlerini 3 nolu kompartimanın penceresinden Anadolu topraklarını nadımsaçılmıştı.

29.10.1923.

Erzurum mebusu Celallettin Bey apartopar Ankara'ya dönüyordu. Gecebir telegraf almış, Cumhuriyet'in ilan edileceğini öğrenmişti. Bir süre Gazi Paşatara'dan ortaya atılan bu fikir tartışılıyordu, iradenin halkavericek olmasının heyecanı yaşıyordu. 3 nolu kompartimanın penceresine çiseleyen

yağmur eşliğinde, gözleri buğulu Sankamış'ın eteklerini izliyordu. Celallettin Bey. Ne acilar, ne savaşlar görmüştü pencereye yansyan su topraklar. İsgal altında ezilmiş, ihanete uğramış, köy köy talan edilmişti. Mustafa Kemal'in yaklığı ateş ile külərinden yenen doğan bu millet, şimdî bağımsız bir cumhuriyeti tanıyan ediyordu. Celallettin Bey pencerelerini araladı. Yağmurun ıslatığı toprağın kokusunu kompartimanın içine doldu. Celallettin Bey Cumhuriyet'i düşlüyordu.

05.03.1940.

Halit Hoca elinde katıldığı parşömene notlar alıyordu. Özel telegrafta Ankara'ya çağrılmıştı. Cumhuriyet'in ilk öğretmenlerinden olan Halit Bey, Kars'ta Clavuz Köy Enstitüsünü kurmaya memur edilmiş ve kurulacak enstitünün müdürü olarak görevlendirilmişti. Şimdî omuzlarındaki bu yükle Ankara'dan Kars'a uzun bir tren yolculuğu yapıyordu. Heyecanı daha tren istasyonu terk etmeden nüksetmiş, kompartimanda bulduğu parşömene kafasındaki planları dökmeye başlamıştı. Bu görev için Halit Bey'in seçime nedeni; ministokin iklim şartlarını, köy çevrelerini ve bölge insanını çok iyi tanımıştı. Genel Müdür: "Siz Kars'a göndereceğim, orası çetin yerlakinse güvenim sonsuz," diyerek vazifelendirmesебebiini açıklamıştı. Halit Hoca, 3 nolu kompartimanın penceresinden sızdıren vatan toprağını seyretti bir süre. Bu top-

rağışlemesini bileri gençleri düşündü. Akını kullanan, bilgiyi sorğulayan, bir eli toprakta bir eli kitapta yetişeceğin nesneleri düşündü. Anadolu'nun dört bir yanına dağılacak Çalkuşlarını.

15.03.1971

"Yazıyor, yazıyor, 12 Mart ihtilalini yazıyor," diye bağırdı küçük çocuk. Elinde kalan son gazeteleri satmaya çalışıyordu. Kemal Bey ceket cebinden çakardığı delikli kuruşlardan birkaçını ayırdı ve 3 nolu kompartimanın camından dışarı uzattı. Rulohaline getirdiği gazeteyitlere niflətan çocuğunu vagonlara koşar adım ilerledi. Kemal Bey gazetesini okumaya başlayacaktı ki kompartimanın kapısı açıldı. İçeriye üç delikanlı girdi. Ya treneson ardayetmişler ya da başka bir telaşlan vardı. Kisaboylu olanları kapıya yakın oturdu. Parkal tam Kemal Bey'in karşısındaydı. Sohbeti başlatan da o oldu. "Nereye yolculuk hemşehrim?" diye sordu. "Erzurum," dedi Kemal Bey. "Gerçekten hemşehri çıktı ya Bey Amca," dedi. Daha sonra kahkahası patlattı. Köylü kasketivardi başında. Yaşından olgun gösteriyordu. Ama taş çatlasa 25 yaşındaydı hepsini. "Erzurumu musun?" diye sordu parkal. "Tayin," diye kısava net cevapladı Kemal Bey. "Sürgün desene sen ona," derken kasketini çıkarmıştı Kemal Bey'in yanında oturan. Kemal Bey gülmüştü. "Siz de mi Erzurum'a gidiliyorsunuz?" diye sordu. Kendine yol arkadaşını bulmanın mutluluğunu yaşıyordu. "Müsait bir yerde ineceğiz şimdilik," dedi parkalı olan.

Dijerisının tebessümü ile gözlerini pencereden dışarıda bıraktı. Bu gen功ına rağmen dertli ve yorgun görünüyordu. Omuzları çökmüştü ama gözleri alev alev parlıyordu.

15.09.1980

"Herkes kaşa kağıdını çıkarın," diye bağırdı asker. Pilli radyoyu kısır da yolcular, Kenan Evren'in sesi hâlâ duyuluyordu. Halka ülkeyi anarlarından nasıl temizleyeceğini anlatıyordu. 3 nolu kompartimanın önüne gelen iki pirpirli komutan radyoyu kapatmıştı. Kimlikleri kontrol edip huzur ve güven ortamını bozacak şahıslar olmadığını kanaat getirince 3 nolu kompartimanı terk etti. Kapanan radyo tekrar açıldı. Kenan Paşa sözlerini tamamlamış olacak ki "Yine de sahlanıyor" türküsi kompartimanın içinde çalıyordu. Yolcular şkıyatçı değildi. Kenan Evren'in bildirisini dinlemekten Hasan Mutluçan'ın sesi onları neşelendirmiştir. Ellerini çırparaktırkuye eşlik ettiler. Yaşı küçük olanlar oynamaya başladı.

Bu sırada asker bağırlılar arasında yan kompartimandan birini yaka paça gözaltına almıştı. Pencereden elleri kelepçeleyen askeri araca bindirilişini izlediler.

19.02.1994

"Bileter" dedi konduktör. Halo Dayı beline sıkı sıkı sardığı kuşağıının arasından üç adet bileti çıkardı. Çocuklarla birlikte 8 kişili otobüsle bir bakiştasamıştı. Konduktör, "Diğerleri?" diye sordu. "Param bu kadarına yettiğim," diye cevapladı yaşı adam. Konduktör şubat soğuguna rağmen ayağında çorap dahi olmayan çocukların arkabası. "Sivas'a kadar trenboş. Ordansınca çocukların gezinmesi nörlükta," dedi. Dijerisinden sararmış bıçıkları bu gülümsemeyi gizliyordu. Konduktör 3 nolu kompartimanı terk ederken Halo Dayıda pencereden atatopraqına sonkezbağırdı. Kisabır süre öncesine kadar huzuri içinde yaşayıyorlardı köylerinde. Kimseyle dertleri, bir düşmanlıklar yoktu. Ufak bir koyun sürüsü ve babadan kalma çorak topraklar Halo Dayı ve çocukların yetiyordu. Ama onun bu helal lokmasında gözü olanlar, bir gün elle-rinde silahlar, ayaklarında sarı mekaplar girdiler köye. Halo Dayı'nın küçüğünü gözlerine kestirdiler. "Özgürkümüca-delesişin dağa çıkacak," dediler. Halbuki özgürce koyunlarını otlatıyordu kendi dağlarında çocuk. Halo Dayı itirazetti: "Küçütür, etmeyein, benim elimi ayağımı almayın," dedi. Dijerisinden. Atese verdiler köyü ve onlara hayvanı. Ertesi gün karakoç komutani yanığın söndürüldüğünde arıçak gelebilmiştir. Her şey kül olup gitmişti. "Köyüacılı boşaltın," dedi.

Şimdi bilinmezlikle doğru, dönüsü olmayan üç bilet almıştı Halo Dayı. Parası o kadarınaydı. Yaşı gözlerini kompartimanın camından Sankamış'a diktı.

12.03.2018

"Evet sevgili arkadaşlar. Sonunda Doğu Ekspresi'nde yediz. Size bütün Anadolu'y'u trenlegediriyorum. Kanalima abone olmayı unutmayın," dedi genç Youtuber. Aylarında arkadaşları ile bu seyahati planlıyorlardı. Bileti bulmaları hiç kolay olmamıştı. Ankara'dan Kars'a uzanan 25 saatlik bu yolculuk ile haritada yerini bilmedikleri şehirleri göreceklerdi. "Hadistory çekelim," dedi en fazlata kipaçlı olan. Birbirinden farklılığıyla yüzlerce fotoğraf çekildi. Arkadaşlarının kışkırdıracak postlar sosyal hesaplarında paylaşıldı. Yolculuk başlayalı yarım saat olmuştu paylaşılamak her şeytikenmişti. Elektrik prizinin göründüklerinde yaşadıkları mutluluk görülmeye degerdi. Telefonlar şarja takıldı. 3 nolu kompartimanın penceresinden dışarıyı izleyen Youtuber derin düşüncelere dalmıştı. "Binlerce kilometre uzanan bu demir rayının üzerinde, kim bilir hangi insanları taşıdı? Bu tren? Ne hikâyeler yaşanmıştır? Acaba? Şu camdan dışarı bakıp kimler ne hayaller kurmuşlardır?"

Sonra düşüncesi hoşuna gitti. Trenden çekilmiş güzel bir fotoğrafta bu postu paylaştı.

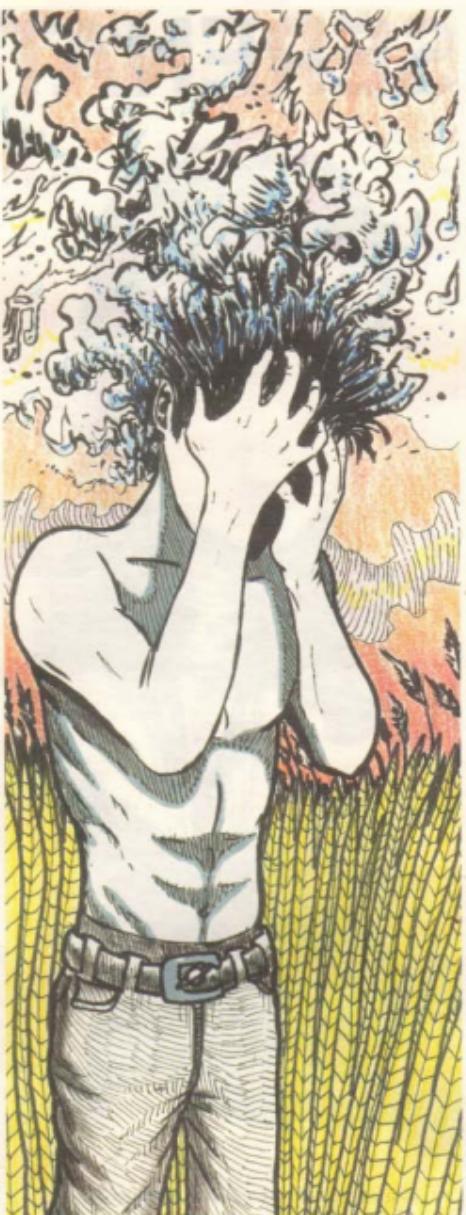
OLSUN

SametZenginoğlu

Dilimiri ucunda büyük bir sessizlik var. Kime, neyi, nasıl anlatabileceğime dair metodolojik kaygılar taşıyorum. Yönetbilim, bazi hevesleri kursakta bırakıyor. Biliyorum. Biliyorum, ama yankının yankalarını duyamamak kahrediyor beni. Fikirlerimi nadasabräkma yönünde ajandasma bir notoduşuyorum. Bu yüzyılda intihareden bir Stoacıgilıyorarak almamıbraden. Adını önemsemiyorum. Çünkü kendisinin hiçbir surette dikkate alınmasını istemezdİ. Acaba diyorum, beni de kimse dikkate almadığı takdirde, söyleyecek hiçbir şeyi olmayan, veya olduğu hâlde söyleyemeyen veya söylediğinin muhtevalasını kendisi hari idrak edemeyen birisi beni anımsar mı? Lakin bu animsama ihtimali için intiharın makul ve mantıklı olabileceği kanaatinde değilim ne yazık ki.

Yalnızlık gittikçe yalnızlaşıyor. Kendimi kendinden muhafaza etmeye gayret ediyorum. Gökyüzünde çakıl sektörüyor. Ideoloji, onulmaz yaralar açmaya devam ediyor. Her bir fikir, bir başkasının fikri tarafından çarmıha geriliyor. Alikeşləmeyorum. Diyorum, ben bu şarkının notalarını bilmiyorum. Mektep gördüm. Alaylıyım. Sanırım anlatımı anılamadıramayaçak kadar bilişsel karadelikler var bilinçaltılarında. Alayaaldığımı, yüzlerindeki alıngan ifadeeden anlıyorum. Kritik meselelerdeki analizler teşhisini yanlış koymuyorlar. Çöp yığınları arasında, yerin üstünü bu çırpmaz sokaktaki tezattan kuraracak, ayağını kor alevlerüstünde yürümekten zedekek, çehremi multelik kaygıları güzelleştirecek bir reçete arıyorum. Terkilerim teyit almıyor. Rağbet görmüyorum gördüklerim. Tescilenenriyorum temkiye götüremedigim bulanıklaşan fikirlerim.

Buradan bir şekilde kaçma duygusu ürpertiyor milyarlarca hücreyi. Hız/zaman, bölünmüş evreni yeniden bölme ile neticeleştiriyor. Bölünene, hangi bölümün fragmanında yer vereceklerini derin bir meraklı bekliyorum. Düşmüyorum, yer çekimi bana tolerans tanıyor. Oysa diyorum, gitsem buradan adını dahi bilmediğim bir gezegene, beni nereye gömeceler? Bir pelikan, kaplumbağaya nasıl aşıkolar? Maşukkun kadir kıymetbilmezliği nevakti gezegende mağdurlar, mazlumları mahkümiyetten kurtarır? Hüklüm, galip ile mağlup arasındaki yegâne aktör olmaktan dolayı malulen emekli edilemez mi? Kaşa göz arasında bütün bunları müşahede ederken âmâ ruhumun âbâd olabileceği umidini taşıyorum. Yük, yüklenince dâhaâjir geliyor. Korkumdan korkuyorum. Bu usulsüzdür. Kendimden başka şahit bulamıyorum



SERENAT

Özgür Zirve



Süslüur Güllanın

*Nazlı Başaran'ın "Bir Mektup Kirilganlığında" şiirine cevap.

Yolların hiç olmadığı yerden,
Çıkılmaz sokaklaravardığı yerlere yazıyorum;
evlerin eski, sokak lambalarının olmadığı yerlere,
kararlığın dibinden

Bana kalan kişi ortasında,
çalınan baharıñımı okluğuna alırdımadan.

Küfkokusunu bilirim ve köşe başlarını, zordur.

Ama yine de sen inanma çiçeklerin sonsuzakadar

solduğunuve rafa kalktıñı nasevdaların.

Açlarırm inceince akacak ki çoraktopraklara,

yeşerecek bekle, soldu dediklerin

Duvarlara bakmak tercihin olmuş, benimse mecburiyetim.
Başa kimse olmadığından ben de onlara,
duvarlara sanlıyorum.

Beni yeniden doğuracak duvarlara,
tutunduğu gibi bir bebeğin ana rahmine, tutunuyorum

Delice bir şey bu biliyorum, ama mutluyum, bir kez daha
doğacağım

Ne kavgalar bitecek, ne yanmalar, ne kavrulmalar.

Çaresiz bir dünyaya doðuduk
ve umutlarınızçıldılar sandık, bunu fark ettiğimizde-
Anlayacağın boş bir heves, ilaç aramak hastalığımıza.

Çare gibi, umut gibi iyi gelen bir şey var yalnızca;
yankılardan atlatan, yokluğa düşmekten kurtaran:
"düşünmek birbirimizi"

Gamlı kuşun töküşüve kursağaotururan
son lokması yaşamanın;
Hep bunu hatırlatmak içinmiş meğer;
"sevmek birbirimizi"

Eğer bir ıhtimal varsa mutlu olabilmemiz için,
birileri çalsa bile o bizim.

Şimdi bırakılendeki o lastiği,
çekeştirdikçe uzayan bir zaman oyuncağı o
Kendi halinde kısacık kalsın ve öyleaksın zaman
Kalsın ki; eskisi kadar, güzel insanların memleketicim,
Çaybahçelerini doldurduğu
ve köpeklerini aç bırakmadığı zamanlar çabucak gelsin.

O zaman nefesin nefesime senkron,
çiplak ayaklarımız toprakta,

Denizin dalgalarına serenat yazan yine.

Benim de yeni yaralarım var biliyor musun?

Kabuk bağlayan, izi kalan, ta derinlerde acıyan.

Alıştim diyemem bu yaralara ama öğrendim yaşamayı;
kiş de olsa, kuf de tutsa, bahar kokusu almamayı,
bütün yaralara ve en acılarla rağmen yaşamayı!

SALINCAK

Eda Al



Omuzlarında gökkuşağı
 Ağustos böceklerinin sesleri
 kulaklarında
 Salıncakta sallanıyorum
 yalnızak
 Bahçe kapısının sesiyle
 ırkılıyorum
 Merdivenden çıkan ayakkabılar
 Eski ve kirli
 Köpük grisi sakalları
 Gözleri yitik mavi
 Şapkasının hakkını veren
 bir sihirbaz gibi
 Uzatıyor renkli şekerlerle dolu
 nasılı avuçlarını
 Dört nala gelen bir at sürüsü gibi
 Çullanıyor üzerime
 Yer
 altından
 ka - yi - yor...
 Karanlığın ağlarında tökezliyor
 cılız bacaklınm
 Kalımıyor çocukluğunun sığ yaraları
 dizlerimde
 Zar gibi sanyor
 Paslı dokunuşlar
 Yüzünün derin çizgilerine takılıyor
 Gözlerim
 Ne bir fisıltı, ne bir çıkışlık
 Sesim
 çıkmıyor.
 Yeryüzünün tüm ağrıları
 hücum ediyor bedenime
 Ölüm tohumları ekilirken parlak düşlerime
 Gözyaşlarım buharlaşıyor
 Kamburunu çıkartarak
 Ağır aksak yürüyüp
 Gidiyorsağır sokaklara
 Kalyor bedenimin
 pembe çiplaklı
 Bir de sundurmadağı
 salıncağın gıcırtısı...

ROMANTİK BİR ŞAIR: JIM MORRISON

ÖğuzKaanBoğa

Tüm zamanlann en iyi müzik gruplarından biri olarak bilinen efsanevi klasik/saykodelik rock grubu The Doors'un şarkı sözü yazarı, solisti, aynı zamanda yönetmen kimliğiyle de bildiğimiz 27 yaşındaki ölen rock starlar kulübündürülük temsilcilerinden: Jim Morrison. Her ne kadar ön plana çıkmakta zorlanmış olsa da; bu yazında, Morrison'ın Patti Smith ve William S. Burroughs gibi yazarlara ilham veren şair kimliğini incelermeye çalışacağım.

Söhretinin zirvesinde olduğu dönemde de hayranlarının sözleriyle ilgilenmeyi hep onu derinden etkiledi. Oysa 16 yaşında Nietzsche okuyarak başladığı, UCLA'deki üniversite yillarda William Blake ve Arthur Rimbaud gibi şairlerin romantik, melankolik tavınıyla yakalandığı *The End* (The Doors, 1967) şarkısında görüldüğü üzere Antik Yunan tiyatrosuna kadar uzanan genis bir yelpazeyle çok şey söyleme peşindediydi.

The Doors, her ne kadar içine doğduğu Vietnam Savaşı sonrası oluşan hippi grubunun bir parçası olarak görülse de; Morrison'ın bir röportajında hipplerden "asalak" (leeches) olarak bahsettiğini görüyoruz. Nitelik o jenerasyon içinde bütün grup üyeleri üniversite okumuş kimseler olan yegane gruptu The Doors. Üstelik, hipplerin aksine daha evrensel temalara yoğunlaşmışlardı. The Byrds gibi dönemin daha progresif gruplarının müzikalitesinin izinden ilerleyerek giderken; jazz ve blues'u deneyim bir şekilde icra etmeye çalışıyorlardı. Jim'in birçok performansında yakın dönemin popüler teknigi "bilinc akışının" kullanıldığı görülmüyordu. Robby Krieger'in (gitarist) flamenco gitar geçmişi, Ray Manzarek'in (organist) klasik müzik eğitimi, John Densmore'un (davalı) caz davuluna Morrison'ın eşsiz sözlere vokali eklenince; birçoklarının anlam veremeyip nefret ettiği, birçoklarının da anlayamadığı için sevdığı bir tını ortaya çıkıyordu.

Endüstri Çağı sonrası ortaya çıkan, toplumdan izole, melankolik ama aynı zamanda idealist, daha üst değerlerin varlığına ve "ulaşılabilirliğine" inanan -bir anlamda Nietzsche-

vari, bir güruhan yansması gibi tezahür eden bir izlenim çiziyordu. *Break on Through* (The Doors, 1967) şarkısında hayatın absürtülüğünden uzaklaşıp yapılması gereken bu geçişteşvik ederken birbirinden farklılarla karşılaşırıodu. Ama bir rock starda olması gereken niteliklere fazla sırasıyla olmasından onu bir anda müzik piyasasının en tepeplerine taşıdı. Bu mevzubahis tavrı, yakaladığı şöhrete birlikte, sahnede ortaya çıkan alter ego ve tamamıyla karmaşa halinde geçen konserler yüzünden ırısanlar artık müzik dinlemek yerine Vecd Tanrıları Dionisos'u görmek için konserde gelir olmuştu. Bu yüzden Morrison, zaman zaman Eric von Stroheim filmlerindeki "the man you love to hate" (nefret etmeyi sevdiginiz adam) olarak görülmüyordu.

Oysa Morrison, ergenlik yıllarında utangaç, içine kapanık ve duyguşal birisiydi. *Strange Days* (1967) albümündeki, firtınadan kurtulmak için denizcilerin denize attığı atların can verisini betimediği *Horse Latitudes* adlı şiirünün en güzel örneği olabilir. Öte yandan, bir benzer örnek de grubun kurulması aşamasında yaşanır. 1965 yılında Morrison Venice Play'ında okuldan arkadaşları Ray Manzarek'le karşılaşlığında şiir ve şarkı yazdırından bahseder. Ray, bir şarkısını okumasını ister. Morrison, ilk başta çökutanır ve şarkı söylemeyeceğini söylese de, Ray'ın herşeyi bırakıp "grup kuralm" demesine sebep olacak şarkıyı, *Moonlight Drive*'(Strange Days, 1967), okunmaya başlar. Henüz albüm aşamasına gelemedikleri ve London Fog gibi dönemin popüler mekânlarında çıktıkları dönemlerde de seyirci sırbı dönererek şartlısılık yapıyor. Belki de alkole ve uyuşturucuya bu kadar sıkı sanılmasının sebeplerinden bir tanesi de bu dürüdüydü. Peki bütün burlara ne sebep oldu? Biraz geçmäge dönelim

Morrison'ın *The End*'e 1966'daki Whiskey a Go-Go konserinde grup üyelerinden habersiz eklediği Oedipal bölüm (blk. Kral Oidipus, Sofokles) -ki hem mekândan kovulmalarına hem de Elektra Records ile anlaşmamalı nasebep olmuştur- bir yandan teatral olma özelliği taşıırken; bir yandan kaderci bir yandan kendi hayatına yaptığı Freudyen bir yaklaşım olarak da göze çarpıyor.

**“There are things known and things unknown and
in between are the Doors.”***

**“Bilinen ve bilinmeyen şeyler var. Onların arasında da: Kapılar.”*



Fatih Gencer

Jim'in babası bir denizciydi; hatta Vietnam Savaşı'nın başlamasında darolul büyülüktü. Aileortamindakidisiplinden, sürekli ev değiştirmekten yorulan Morrison bir türlü ayakuduramıyordu. Özellikle çocuk yaşlarında aile seyahatleri sırasında New Mexico çölünde sahit oldugu bir arabakazası onun içen travmatik bir hale gelmişti. Jim bu anıyi, bir kamyonet dolusu kızılderilinin kanları içinde etrafa saçtığını ve dehşet içinde kaçışan ruhlarının onun içine gipir asla terketmediğekleini anlatır (*Dawn's Highway, An American Prayer, 1978*). Ailesi çok sonrasında bunu öğrendiğinde Jim'in olayı abartığını düşünür. Ama birey duygusunu bastıran bir çocuğun perspektifinde kaza çok farklı bir etki bırakmıştır. Jim'in Şaman takıntısı ve bazı şarkılarda arayışıktırdığı "Indian, Indian, what did you die for?" serzenişleri de böylece büyür. Belki daha geni bir perspektifte, hipplerdeki -ki onlara belki de neoromantikler de denilebilir- ve endüstri çağı romantiklerindeki ortalıktan tavrı görülebilir. Nitekim The Doors grubunun isim babası Morrison, bu ismi *The Doors of Perception* (Algı Kapıları, Aldous Huxley) kitabından alır. Kitap, William Blake'in "Eğeralgının kapılan aralansayı, her şey insana olduğunu gibi görünürdü: sonsuz," alıntısıyla başlar (*The Marriage of Heaven and Hell*).

Jim, alkollü, uyuşturucuya, şaman öğretisini, müziği ve şiri birleştirerek algının kapılalarını aralamak istedi çünkü Batı top-lumunun absürt yaşıntısını onu André Malraux'un *La Condition Humaine*'ne (İnsanlık Durumu) yolluyordu. Çözümün veya tepkisidə farklıydı elbet. Batı'nın yaşadığı varoluşsal probleme, romantikler gibi spiritüel bir çözüm sunma gayesinde gibi gözüküyordu. Fransız Yeni Dalga sinemasına ilgi duyuyor, sembolist şirler yazıyor. Her defasında sınırları zorluyordu ve kendi sözleriyle "sadecə gerçekliğin sınırlarını test etmek" istiyordu. Tabii ki bütün romantikler gibi en büyük takıntısı ölümdü. Ölümün bütün açıları alıp götürüceğine inanıyordu Schopenhauer gibi ölüme methiyelerdü. *End of the Night* (The Doors, 1967) şarkısında, William Blake'in *Auguries of Innocence* şirinden alıntı yaparak: "Some are born to sweet delight / Some are born to the endless night" şeklinde tanımlıyordu bu kederi. Aciyi, kadınları, alkollüseviyor, nostaljik bir duyguya Elvis Presley ve Frank Sinatra'ya hayrakan içinde bulunduğu müzik piyasasından memnuniyetisizliğini *Rock Is Dead* adlı şarkısıyla dile getiriyordu. Tipik bir romantik. Toplumakarşı yaşadığı yabancılığı (*People are Strange, Strange Days, 1967*) kendine karşı yabarıcılığı da eklemiştir. *Waiting for the Sun* (Morrison Hotel, 1970) şarkısında "hayatında gördüğüm en garip hayat" diyordu. Garip kelimesi için "strange" sözcüğünü seçmesi bu yabancılığı pekiştirdi.

"Kendi kendimize eksikken; her şey eksik kalıyor."
J. W. von Goethe

"Çoşkunluk sarpa sardır işleri," der Statius. Morrison'ın hayatı da benzer bir dalgalanmayaşamak durumunda kalır. *Waiting for the Sun* (1968), *The Soft Parade* (1969) albümlerinde alkollizmi giderek tırmamaya başlar ve grup dağılma aşamasına gelmek üzeredir. 1967'de New Haven, Connecticut'da verdiklerikonser esnasında tutuklanmasının ardından bu kez de 1969 yılında Miami'deki konserlerinde toplamda kısa çaldıkları dört şarkının ardından Morrison yarattığı kargaşa ve "kamusalaşalanda mastürbasyonu apıyo orgibiyapmak" gibi nedenlerden tutuklanıp hapse ikerdi. Schopenhauer, belki bu durumda şöyle derdi: "Ünün ve gençliğin bir arada olması, bir olsun için çok fazladır. Yaşamımız oleyek suldur ki, bu yaşamın mülklerinin daha ekonomik dağıtılması gereklidir." Morrison ise, Rolling Stone dergisinin kendisi için kullandığı "Sürünge Kral" metaforunu sevmış olsa gerek, "I am the Lizard King. I can do anything" demekte bir beş görmüyordu.

Hamlet'i andran aşamadığı bu benlik sıkıntısı onu yıkma götürüyordu. Belki de Ophelia'ya gitti yazmış olması da bu sebeptendir. Öte yandan romantiklerdeki vague des passions (arzuların belirsizliği), melankoli, idealist, irrasyonalist düstür bunu kaçınılmaz kılmıştır. Tipki Goethe'nin Genç Werther'i gibi. Gérard de Nerval, melankolisi "seyeler" olduğu gibi görme hastalığı olarak tanımlanmıştır. Morrison'ın asıl problemi de buydu. Üstelik küçüklüğünde yaşadığı benzer bir otorite baskısını bu sefer de devletten yoksulluğa Miami hadisesinin ardından Woodstock'ta çırıldamayan The Doors, son kez stüdyoya girip bluesköklere dönerek *L. A. Woman* (1971) albümünü kaydetti. Ardından Jim, sevgilişi Pam'ın de israrları sonucu şiirlerine odaklılaşmak üzere Paris'e gitmiştir. Albümün The Doors'un "geri-dönüş albümü" olduğu ve The Doors (1967) albümünden sonra en başarılı albümleri olduğuna dair yorumlar yapıldı. Morrison geri dönüp yeni bir albüm yapmak istiyordu; ama zaten kötü olan sağlığı durumu daha fazlasını kaldırması ve Pam, uyandığında Morrison'ın küvettedeki cansız bedeniyle karşılaşmıştı. İki sene sonra 1973'de kendisi de intihar etti. Jim Morrison, Paris'teki Edith Piaf, Oscar Wilde, Chopin, Proust gibi sanatçıların bulunduğu Père-Lachaise mezarlığında defnedildi. Oliver Stone da, ölüm için "öteki krallık" tabirinde bulunan Jim Morrison'ın hayatı anlatlığı *The Doors* (1991) filminin finalinde *A Feast of Friends* (*An American Prayer, 1978*) şarkısını kullanarak, ölümün Morrison için bir mutlu son olusuna işaret etmemiştir.

"Bir deli ile bir bilge arasındaki fark,
birincisinin tutuklanma,
ikincisinin ise kalkın boyun eğmesinden ibarettir."
Delliğe Övgü, Desiderius Erasmus



"Ne dilediğine dikkat et çünkü gerçek olabilir." Ye Dua Et Sev (2010)



ER- TE- LE

Baran Güzel

Kedinin eşelediği toprağın üzerinde bir el. Belli belirsiz seçiliyor. Bembeyaz, tırnakları ojesiz. Toprak nemli ve irili ufaklı taşları dolu. Bu el muhtemelen derinlerde, bir gövdeye uzanıyor. Birkaç gün önce kahve fincanı tutuyordu. Kadının kendini astığı ilmeği titreyerek kavrayordu. Kadının bu elletarak - saçlarını merak ediyor. Rengini, uzunluğunu, kokusunu. Kadın nefes alıyordu ayağları altın-daki tabureyi itmeden önce. Annesiyle kavgalar ediyordu. İşe gidiip geliyordu. Cumartesi kahvaltı yapmakta keyifliyordu. Çay bardağınaya işlenen altılık birden düşüğünde ya da çorabı kaçtığından sinirleri iyiydi. Erkeklerin bakışlarından hoşlanıyordu. Güzel erkekler gürültüydünde seviniyordu. Bu el toprağın üzerinde böyle kansız ve cansız durmadan önce orasına gitmişiyordu kadın. Hayat dolu bir okşamıyla bütün vücudunu titretiyordu. Eşilip kokluyorum. Rasim sırtma dokunuyor.

"Ne yapıyorsun lan?" Gömülüdürüm düşünceleri erteliyorum. Ellerime bakıyorum. Sağlıklı ve pembeleşir. "Kim bu kadın?" diyor ona. "Bilmiyorum," diyor. "Yüzünü bir yerden çıkaracak gibi bilyim ama bilmiyorum." "Nasılsın?" "Yıllar önce karşılaşlığım bir kadına benzeyen, emin değilim. Belki de odur."

"Hasıktır," diyorum. Kadının elini toprağa iyice gömüp kulubeye dönüyorum. "Ne oldu?" diyor Rasim. "Sabah gömülüğümüz kadın vardı ya, ben de onu yıllar evvel görmüşüm."

Rasim sigarasını yakarken bana da bir tane uzatıyor. Alıyorum ama yakmayıp. Kulübede sessizliği bir arabanın kornası dağıträgtır. Dışarıda dünya akmaya devam ediyor. Bugün günlerden pazar.

Fenerin maçı var. Arabalar park edilmeli. Sanjacıvert bayraklar salınmalı. Biralar içilmeli. Eğlenilmeli. Uzun trafik kuyrukları olmalı. Alarmlar hep ertelenmelii. Kimse planladığını saatte uyanmamalı. Kimse ölümü düşünmemeli. Çünkü neden düşünelim. Bilgece bir yorumu ihtiyaç bile yok. Felaletler hemen unutulmalı. Mümkünse hiç yaşamlırmamış gibi davranımlı. Rasim mesela, geçen hafta bu kadını gömdü. Ama bugün otoparkıntı tamamen dolmasını umuyor.

"Bir dakika bekle," diyor. Dışarı çıkarıken bir araç daha giriyor otoparka. Sonra bir tane daha. Rasim ilk arabayı park ettikten sonra tekrar giriyor içeri. "Bugün fenerin maçı var," diyor. "Ceset mevzusunu sonra konuşalım mı?"

Eve girmeden bir sigara yakıyorum. At bu saatte evde değil. Güneş iyiden iyiye ışırıyor yeri. Terden ıslanan atletimi değiştirmek için içeri giriyorum. Çimento kokusu gitsin diye pencereyi açıyorum. Parkeler kabarır mı acaba? Amy Winehouse şarkısını duyduğumda telefonumun ayılar ilk defa çaldığı geliyor aklma. Şarkıya biraz dinliyorum. Arayan çabuk pes etti. Nakaratı dinleyemedim.

Dokuz cevapsız çağrı. Efraim sekiz kere, Nevin bir kere aramış. Hayatım boyunca çok fazla yakının olmadı. Babam öldükten sonra ailemle bağlarım zayıfladı. Kopma noktasına geldi. Nevin beni terk ettikten sonra da yokuş aşağı yuvarlandı her şey. Üç beş dostum vardı. Birlikte zaman geçirdiğim tarihin bizi eksitmeyeceğini düşünürdük. Bizi bir arada tutan şey binlerce yıl ayakta kalan tapınakların taşları arasındaki sağlam çimentoydu. Yağmurular yağdığında, depremler olduğunda, gece sıcaklığısının altına düşerkensabah30

derecede yükseldiğinde, savaşlar çıktığında biz hep birlikte kalacaktık. Fakat dostluk da, aşk da, aile de kalıcı değildi. Herkes zamanla gidiyor, sonra tek başına kalyorsun. Milyarlarca gezegenin ve canının olduğu sonsuz evrende yapalnız sigara içirerek geçtiğiniz günlerini. Geçmişin tatlı hatırları içini kemiren bir kanser oluyor.

Efraim'in bunca zaman sonra sekiz kere araması sarsıcı beni. "Ara" butonuna basmak için kararsız kalmam, bir sigara yakmam boşuna değil. Ne için aradı acaba? Öylesine olsa mesela. Daha gün görüşmüştüm gibi, "Kardeşim benim Zippo sende mi kalmış bir baksana," dese. Ya da: "Lan şu bahsettiğim kız var ya, beni takip etmiş Instagram'dan."

Tam arayacakken önce titriyor, sonra Amy Winehouse çalışıyor. Açıyorum. Bir süre ikiimizde sessiz kalyorum. Sonra Efraim'in hiçkirkileri kabindan taşıyorum. Vücutumdaki bütün kan çekiliyor sanki. Buz gibi, katı bir halde öylece kalyorum.

"Efraim?" diye bilmiyorsun adı. Kendi ismini duymaksak inleştirdiğim onu. Hiçkirkiler bir anda kesiliyor. Burnunu çekiyor. "Kardeşim."

Bu kelimeyi duyunca sanki içimde eksik bir parçatamamamlayınyor. Kaybolan çoraplarını bulmuş olyorum. Mutfaktaki çöpü dışarı çıkarmış olyorum. Bulaşıkları yıkamış, çayın altın kırmış olyorum. Bu kelimeyi bana gerçek hayatın kapılan açılmış olyorum. Dünyanın bütün açmazları bir dost sesiyle çözüme kavuşuyor. Pandalar çoğaları.

"Efraim iyi misin?" Oysa durumu çok umurunda değil. Beni aradı ya. Şu an telefonun karşı tarafında bekliyor. Önemli olan bu. Pandalar yaşayacak. "Çokkötür birşey yok," diyor. Girtlağından ulumaya ben-



Selin Öztrak

zerbireses çıkıyor. "Selin intihare etmiş."

Selinintihare etmiş.Selinintihare etmiş.Selin inti-

Karanlık bir mağaradayızıylardır bekleyen, bekleyebekleye küflenlen, ekşi, kötücül bir cümleye dönünen bu ses kulaklarında uğuluyor. Son zamanlarda yaşadığım olaylarıraigür zihniye doluyor. Kafamın içinde contası gevşemiş bir mustuk var. Şıp şıp damlıyor görüntüler. Kovboy şapkalı kadın, at, intihar eden/öldürülen kadınlar, Fatoş Hanım. Şimdi de Selin'in o sapsarısanın

Selin bizim üniversiteden arkadaşımızdı. Okulun üçüncü yılında Efraim'in elini tutmaya, onu dudağından öpmeye başladı. Birlikte evliliğe giden yolu birkaç yılda tamamlayıp o kör kuyuyağözü kapalı atladılar. İntiharüzerine okulda, ucuzbirsa satılan mekânlarda, kraathaneden bozma kafelerde yaptığı muhabbetler geliyor aklına. Ben intiharn bir tercih meselesi olmadığını savunurdum her seferinde. Bana göre intihar bir zorunluluğu. Beyin, bedeni hayatı tutmak için durmaksızın çalışırken, müntehirler için tam tersi işliyordu. Yaşadıkları her olay hayatlarında son noktayı koyacakları anı besliyordu. Efraim kendinden nefret eden insanların intihar ettiğini düşünüyordu. Onun bu tezini tanıdığımız günden beri mutlu olduğunu pek görmemiştim, kendinden nefret eden Melik sürütyordu. Yaşamaktan nefret etmesine rağmen canına kıymayordu çünkü elindekalan tek şeyinyasa makolduğunu söylüyordu. Peki bu konuda Selinne düşünüyordu? Hatırlıyorum.

"Ne zaman oldu bu olay?" diye soruyorum.

"Geçen hafta. Gördük, taziyesi falan yeni bitti. Herkes gitti lan. Başına sağolsun deyip gittiler."

"Neden daha önce aramadın, yanında olmak isterdim."

Bir süre sustu.

"O kargaşa da aramak gelmedi içimden. Şimdi yalnız kaldım, bire senvardın dertyanmadığım."

"Atla gel hemen bana. Zaten saçma sapan bir sürü olay oluyor. Sanırım hepsi birbirleyle bağlılı."

Çıkardığı sesten gülyüyor mu aşıyor mu anlaşılmıyor.

"Aferin Sherlock Holmes, bağlılığı kurdun hemen. Ulan bir dünya kadın intihar etti, tabii hepsi bağlılı."

"Ne?" diye bağınyorum. "Başka kadınlar da mı intihar etti?"

"Kardeşim sengene kendi dünyana daldın değil mi? Hiçbir seyden haberin yok."

"Şunu birdüzgün anlatsana Efraim," diyorum.

Dışarıda korna sesleri çoğalyor. Rasim "Gelgel, hopp, sah yap, topla şimdii," diye bağınyor. Bir grup erkek tezahüratlar eşliğinde arabadan iniyor. Dışarıda her şey normal. Efraim bir sürü kadının intihar ettiğini söylüyor ama bu akşam Fener'in maçı var. Keyifler hiçbir şekilde ertelenmiyor.

"Eve gelince konuşuruz," diyor. "Bu arada, Nevin'den hiç haber aldin mi?"

Telefonu istemsizce kapatıyorum. Nevin'den gelen cevapsız çağrı telefonun ekranında bir canavar gibi bekliyor. Yüzleşmekte korkuyorum. Arayip ne diyeceğim? Selin'den bashederiz belki biraz. Belki de intiharemek üzereydi ama son bir kez sesimi duymak isted. Bu düşünce içimi rahatlattıyor. Nevin intihar edecek olsa beni aramaz. Bana bir not bile brakmaz.

Telefonu cebimekoyup bir sigaradaha yakıyorum.

MARTIN SCORSESE: SUÇLU BİR AZİZ

Doğuakan Adığuzel

Filmleri seviyorum.

Sinemayı seviyorum.

Beyaz perde bana dünyayı açtı..,

Sinema bize kim olduğumuzu gösterir.

Kendimizi tanımamızı sağlar.

**İçinde bulunduğuımız toplumun
bir yansımasıdır.**

M. Scorsese



1960'larda yaşanan toplumsal değişim ve çatışmalar ABD sinemasını da etkiledi. 68 kuşağı, The Beatles, hippiler, Woodstock, cinsel devrim gibi birçok hadisinden başlaması gereklilik eden bu yıllarda Arthur Penn, Sam Peckinpah, Robert Altman, Stanley Kubrick, Dennis Hopper gibi sinemacı-filmlerinde cinsellik, şiddet, militarizm ve Amerikalılığı gibi kavramları daha önce Amerikan sinemasında ele alınmadan bir biçimde ele aldılar. Kalplasmaş Hollywood anlatımının dışındabir teknik ve ıslılık kullandılar.

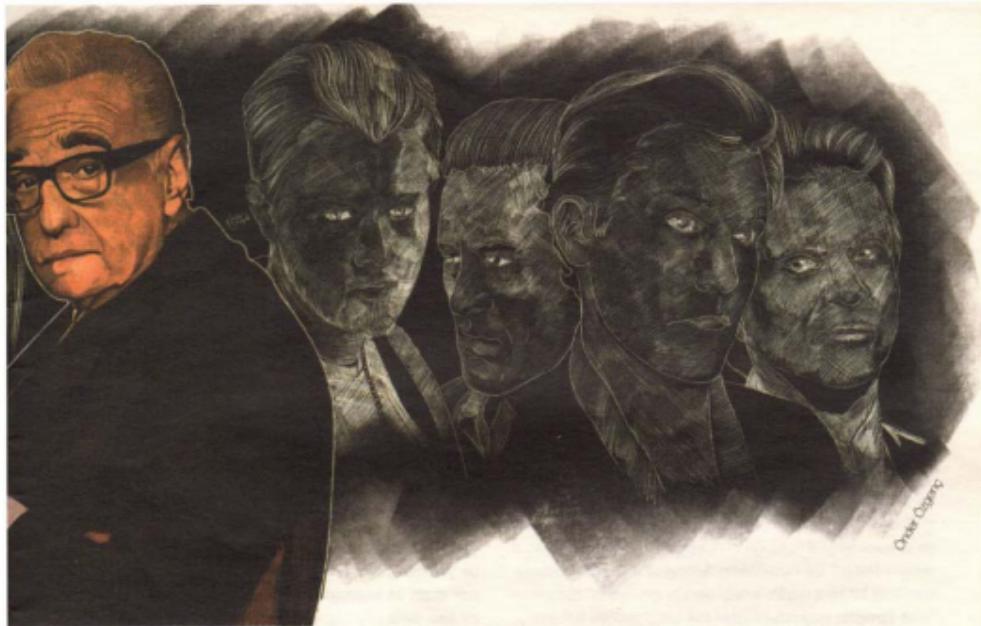
1970'lere gelindiğinde ise sinema okularından mezun olmuş Amerikalı yönetmenler, Avrupa sinemasının (özellikle Fransız Yeni Dalga sineması) kurgu tekniklerini ve hikâye anlatım metodlarını da kulanarak yeni bir sinemadı oluşturdu. Francis Ford Coppola, Paul Schrader, Martin Scorsese, George Lucas ve Steven Spielberg gibi büyük yönetmen ve senaryoyazarlarının öne çıktığı bu dönemde Amerikan sineması; bol efektili gizle filmleri ve daha çok Avrupalı yönetmenlere ilgi duyan yönetmenler tarafından çekilen ve sanat yönü daha ağır basan filmler olmak üzere ikiye ayrıldı. George Lucas ve Steven Spielberg'ün Star Wars ve Jaws gibi filmleri o dönemde sinematahribinin en yüksek seviyelerde hasılatlannısağladı.

Astım hastalığı yüzünden okulda veya okul dışında arkadaşlarıyla hiçbir sportif aktiviteye katılmayan Martin Scorsese, sık sık sinemaya giderdi. Filmlerinin çoğu kendisinin de büyüğü New York'ta geteće suç, şiddet ve inanç temaları sinemasında büyük rol oynadı. Martin Scorsese'nin astım

krizleri ve sinemaya küçük yaştardan başlayan bu bağılılığını onu belki de Küçük İtalya'daki suçlardan ve suçtan uzak tutmuştur. Fakat o çektiği filmlerde sık sık büyüğü mahaledeki kuruluşları anlatır.

1969 yılında ilk uzun metraj filmini çekti: Kapımı Çalan Kim? Aslında bir öğrenci filmi olan Kapımı Çalan Kim? sinema dünyasında King of the Bs'ın yan B filmlerin kral olarak anılan Robert Corman'ın yeşil ışık yakmasıyla birkaç erotik sahne daha eklenecek vizyon şansı bulabildi. Bu filmle Martin Scorsese, bize ilerde nelerden bahsedeceğini sinyallerini veriyordu. Filmde genç bir İtalyan-Amerikalı serserinin, cinsel zorluklarını Katolik anlayışının getirdiği suçluluk duygusuyla bağıltırıma çalışıyordu. 1972 yılında yine Robert Corman'ın yapımılığında çektiği Aşk ve Ölüm filminin ardından asılığını yaptığı Arka Sokaklar (1973) filmigeldi.

Martin Scorsese'nin getto hayatı birebir yansıtmayı amaçladığı film otobiografik özellikler de taşıyordu. Röportajlarında bu filme Küçük İtalya'daki arkadaşlarını anlatığını söyleyen ustalar yönetmen dönemine göre oldukça sert ve gerçekçi bir filme imzasızlığındaydı. 1974 yılında Alice Artık Burada Yaşamıyor adlı dram türünde bir film çekten yönetmen, 1976 yılında ise sinema tarihlinin en önemli filmlerinden olan Taşlı Şoförülle seyirci ve eleştirmenleri şakaşına çevirmeyi başarmıştı. Daha çok senarist kimliği ile öne çıkan Paul Schrader ile Robert De Niro ve Martin Scorsese'nin daha uzun yıllar sürecek ortaklıklarının ilk halkası olan Taşlı Şoförül,



Vietnam'da savaşın izlerini henüz atlatamayan bir askerin, geceleri taksi şoförüğü yaparak gördüğü kırk ve adaletsiz dünyaya uyum sağlayamayı reddetmesinin hikayesi. Fahiseler, pezveniker, sevgilisini pornofilme götürün bir karakter barındırmamasına ve oldukça soñ edici bir içeriye sahip olmasına rağmen Taksi Şoförü, elindeki malzemeyi oldukça tasarruflu kılanan bireydi. Filmin sonundaki çatışmasahnnesine kadar gerillimiz artıran ustalıkrotein finalde oldukça kanlı bir sahne ile seyirciyle baş başa bırakıyordu.

Bundan sonrasında ise Martin Scorsese sık sık şiddetle ilgililerin muhatabı olacaktır. Bir gazetecinin "Neden filmlerinizde hep insanların boyunlarından kan fışkıyor?" sorusuna şu cevabı vermiştir:

"Kendimce ben kan fışkırtma fikrini seviyorum, bu şeyi hatırlatıyor... Bu şey gibi... Tanrıım, bu... Gerçekte bir anıma gibi, kan çeşmeleri... Fakat bu gerçekçi, tamamen gerçekçibirşey."

Scorsese, kendi deneyimlediği New York ile filmlerde gördüğü New York'u beyazperdeye aktarmak ister. 1977 yılında New York, New York adlı bir müzikal filme imza atar. Daha önce filmlerinde sıkça kulandığı doğaçlama yöntemi, bu studio usulü müzikal filmde işleyaramaz. Film eleştirmenler ve seyircilerden beklenen ilgiyi göremez.

Bu dönemde Star Wars endüstrinin seyrini değiştirir. 1977,

Amerikan filmleri için bir dönüm noktasıdır. Scorsese'in yaptığı filmlerin yerini yavaş yavaş, Lucas ve Spielberg'in yaptığı tarzda gige filmleri almaya başlar. İnsanlar artık Scorsese'İn filmlerigibi karantınlardan izlemek istemiyorlardır. Onun filmleri sanki 60'ı yıldandan geliyor gibidir. Amerika, Vietnam ve Watergate skandallarının yaralarını sarmaya çalışıyordu ve sinema onları eğlendirmiyeli.

Boyle bir dönemde Martin Scorsese kumar oynadı ve siyah beyaz bir film çekti. 1980 yılında senaryosuna Paul Schrader'in da katkıda bulunduğu basrolde Robert de Niro'nun oynadığı Raging Bull vizyonu girdi. Jake La Motta'nın otobiografisinden sinemaya uyarlanan Raging Bull, bir boksörün hayatını anlatmasına rağmen boksallıgbilir film değildi. Şampiyonluktan bar komedyenliğine uzanan bir hayat hikâyesi anlatan Martin Scorsese öncelikle karakterin değişen zihin sağlığını: görsel bir şekilde değişen perspektiflerle ekranда gösterdi. Bunlara uzun süre kesintisiz devam eden ağır çekim sahneler, daha önceki filmlerinde kullanmadığı zoom teknikleri ve dövüşler esnasında sahneleri ve açılan gözümüzü takip edemeyeceği bir hızda kesmesi, karakterin dövüş esnasında iç dünyasını yansitan boks salonunun karanlıktonları örnek gösterilebilir. Film siyah-beyazeksimesi ise söyle açıklar:

"Bu günlerde boksörler renkli eldivenler ve şortlar kullanıyor, oysabızım boksla ilgili hatırlanmış siyah-beyaz, tipki ozamanın haberleri ve fotoğraflarıngibidi."

Martin Scorsese'in filmi siyah beyaz çekmesinin başka bir nedeninin de o dönemde film üretmeneklerin artık siyah beyaz film üretimini durdurması ve buna tepki amacıyla filmi siyah beyaz çektiği söylentiler arasında.

Bir röportajında kendisini Rupert Pupkin karakteri ile özdeşleştiren Martin Scorsese 1982 yılında *Komedî Kralı* filmini çekti. Aslında Martin Scorsese'nin çektiği her film otobiografik özellikler taşıyor. Ona benzeyen tek karakter Rupert Pupkin değil elbette. Travis Bickle, Jake La Motta, Charlie, Henry Hill. Özellikle 2000'yi öncesinde çektiği filmlerde daha çok ön plana çıkan bu otobiografik özelliklerin kökeni yönetmenin Manhattan'da büyüyen küçük bir çocuk olarak şahit olduğu amaçsız sokak olaylarından kaynaklanıyor. Martin Scorsese karakterlerinin bütün o doğanmış, suça bulaşmış ve insanları ilişki kurmaya ve onlar tarafından tanınmaya muhtaçlıklar olmasına inanılmazdır. Ancak Martin Scorsese'nin karakterlerle kurdugu bu ilişkide saklı. *Komedî Kralı* o dönemde Robert De Niro-Martin Scorsese ikilisinden beklenmeyecek bir kara mizahorneye ölçüduyu için "garip" bulunmuş fakat zamanla eleştirmenlerden hak ettiği övgüyü kazanmıştır.

1985 yılında *Geç Saatler* adlı bir film çeken yönetmen daha önce *Taksi Şoförü*, *Raging Bull* ve *New York, New York* filmlerileyidisi avurumculuk akımını oldukça usta bir biçimde kulandı, *Geç Saatler* filminde ise hikâyelerin de verdiği güçle New York'u dışavurucu tasvirle oldukça bunalımlı bir atmosferle çekmiştir. Bu film bana kalırsa Martin Scorsese filmografisindeki en değeri bilinmeyen filmlerden de biridir. 1986 yılında ise *Paranın Rengi* isimli bir devam filmi çekmiş ve teknik becerisini göstermiştir. 1988 yılında *Günaha Son Çağrı* filminde yetişmesindeki Katolik ımsı dixer filmlerinde kininaksine oldukça yüzeye çıkmıştır. Dünanyaçapındabüyük tartışmalara yola çıkan Nikos Kazantzakis'lin aynı adlı kitabından uyarlanan *Günaha Son Çağrı* filmini, yine senaryoda Paul Schrader'in de desteği alarak beyaz perdeye aktarır. Film Hz. İsa'nın hayatını anlatır. Fakat bunu İncil'de olduğu gibi aktarmaz. Hz. İsa'yı acı çeken, günah işlememek için direnen ve bazen ısyancı eden bir insan gibi tasvir eder. Bu tasvir köktendinci çevrelerde oldukça sert karşılaşır. Filmin oynatıldığı bazı sinema salonları yakılır.

Martin Scorsese Katolik bir ailede dünyaya gelmiş ve çocukluğunda rahip olmayı hayal etmiştir. Onun için inanç, kavgaya eş anlamlıdır. Hollandalı Calvinist bir aileden gelen ve çocukluğunda tipki Martin Scorsese gibi rahip olmayı hayal eden senaryoyayan Paul Schrader da bu arayışın hiç şüphesiz ideal bir yol arkadaşıdır. *Günaha Son Çağrı* bazı kesimler tarafından tepkiyle karşılaşsa da Oscar Ödüllerinde En

İyi Yönetmen dalında aday olmuş ve Roger Ebert tarafından film, en yüksek puan olan dört yıldız vermiştir. 1989 yılında Woody Allen ve Francis Ford Coppola ile birlikte çektiği üç kısa filmden oluşan *New York Üçlemesi* filmini çekti. Film gerek ololarak kolumsuz eleştiriler almış olsa da Martin Scorsese'ininctigilibüm beğenildi

1990 yılında geldiğimizde ise Martin Scorsese bir başka başyapıtı ile seyircisini selamlıyor: *Sıkı Dostlar*. Eril şiddetin alayıca elektrisini, kadının evcimenliğinin komedisini gözler önüne seren Scorsese, gangsterlerin hayatlarına odaklı olarak bunu belgeselvari bir hiper gerçeklikle ve sinemanın sınırlarını anlatmak olanaklarını zorlayan bir teknikle gerçekleştiriyor. Francis Ford Coppola'nın *Baba* (1972) filmindeki romantik mafya tasvirlerinden oldukça uzak karakterlere sahip, sert bir gangster öyküsü *Sıkı Dostlar*.

1991 yılında Spielberg'ün yapımcılığında *Korku Burnu* adlı bir yeniden çevrime imza attı. 1993 yılında *Masumiyet Çağrı* adlı dram ile seyirciyle buluştu. 1995 yılında ise *Casino* ile bir kez daha seyircisinin özlediği tarzda bir filme imza attı. *Sıkı Dostlar* filmini andran *Casino* filmiyle Martin Scorsese bu sefer suç mahali olarak Las Vegas'a geçmiştir. Şehrin ve dönemin aşırlıklarını üç ana karakter üzerinden anlatan film, bir jakoban tragedisi kadar yoğunluk taşıyordu. Fakat bu kana bulanmış aşk üçgeni bir sarayda değil kumarhanede geçiyordu

1998'de *Kundun* filmiyle yine bir dini figürü beyaz perdeye taşıyan Scorsese 1999 yılında bir kez daha Paul Schrader ile çalışarak *Yaşamın Kıyısında* adlı oldukça kanık eleştiriler almıştır ve klasik Martin Scorsese temalarının bir ambulans şoförü üzerinden işlemiştir.

2000'li yıllarda geldiğimiz zaman *New York Çetelesi* (2002), *Göklerin Hakimi* (2004) filmleriyle Oscar'a aday olan Scorsese, *Taksi Şoförü* filminden beri haka türü 2006 yılında *Kostebek* filmiyle kucaklamıştır. 2010 yılında *Zindan Adası* filmiyle seyirciyle buluşan usta yönetmen 2011 yılında *Hugo* filmindeinema üzerinde Scorsese'ye göre fazlaıyla naif - birise imza atmış, 2013 yılında çok sevdiği gangsterlerin *Wall Street*'deki tezahürlerine kamerasını çevirerek *Para Avcısı* filmini çekmiş, son olarak *Sessizlik* filmiyle inanç konusunu tek rerele almıştır.

Martin Scorsese ik filminden beri sinemasından taviz vermemiş ve Hollywood gibi bir sistemin içerisinde var olarak bunu başarmıştır. Şimdi de *The Inshman* filmiyle en iyi bildiği sinema tarihinde geri dönen yönetmen lerileyen yaşına rağmen sine-maseverleri hâlâ heyecanlandırmaya devam ediyor.



POSTA PULU

Sumru Uzun

SevgiliDost,

Mektubunu defalarca, farklı an ve mekânlarda okuduktan sonra içinde birtiktirdiğim cümleleri yazmak için hazır olmayı bekledim. Ve o an, geldi!

Kısa tatilimin ikinci gününde zaman kavramını unutmuş hâlde, doğaya iç içe yaşıyorum. Bu kasabada alabildiğine ağaç ve denizle kuşatıldı etrafım. Yüzümü ne yana çevirsem yeşilik ve mavi... Burada kuşlar, kediler, insanlar, çiçekler bile mutlu! Butik bir otelde konaklıyorum. Her günü erkenden karşılıyorum. Balkonda oturup çayımı yudumlarken, uzunca bir süre ağaçtakiaprakların salınmasını izliyorum. Uveyikusları ışık çalar gibi ötürme, gülümşüyorum. Biliyorsun, en çok kuşlan seviyorum ben

Gün içinde yürüyüse çıkiyorum. Yalın ayak yürüyorum. Toprağabırakıyorum; kibri, gururu, kötüükleri... Arasızıyümü İslatan yağmur damlalarından alıyorum sevgiyi, umudu, iyilikleri... Bir yolculuk bu! Dıştan içe doğru beni dönüştüren. İçime kök salan sarماşıkları hissediyorum. Sakinim. Hayatının hiçbir döneminde olmadığım kadar sakin. Sanki ruhum bedenimin dışına çıkyor bazı anlarda. Görüyor bu hâlimi, şaşırıyor. Beklentisiz yaşamdamutluluk vardiyenler çokkhakla义mis. Yavaşça ruhumdansıyınp atıyorum beklenitleri.

Azizim,

Yolculuğunun ilk adımda yanındaydin. Mektubunda yazdıklarından anladığım kadanya biraz sarsıntılı günler içindesin. Dönüşeceğini, deşeceğini hissediyorum. Düşün ki incecikaltı zincirler, her birinin ucunda bir değerli taş var. Zincirler karışmış birbirine. İnsanız işte, karmaşaklı seviyoruz. Kanşıyoruz bazeen. O taşları değerli kılan, senin zincirleri çözmek için harcadığın emek. Çöz o zincirler! Değerli taşlarla aydınlatın yüreğin, zihnin, ruhun... Sabah sahilde kitap okurken altın çizdiğim cümleleri sana da yazmak istiyorum. Belkiruhunu okşar, kırınlıklannın üzerine yara bandı olur

"Yüreğim acı çekmekten korkuyor, dedi bir gece Simya'ya, aysız gökyüzüne bakarlar.

Yüreğine, acı korkusunun, acının kendisinden de kötü bir şey olduğunu söyle. Düşlerinin peşinde olduğu sürece hiç bir yerek kesintile acı çekmez."

Umut hep var!

Umut, ona inandığımız sürece bizimle kalacak. Belirsizlik yerini kararlılığı bıraklığında aydınlanacak o güzel yüzün İnanıyorum. İnsan belli dönemlerde aklının iperini salmalı iper boşlukta sallanırken kader yeni bir güle hayatı dönüştürmeli. Zincirlerin ucundaki değerli taşlara ulaşana dek dülerine sıkı sıkı sanı!

Sana amber kokulu günler diliyor, hasretle kucaklıyorum.
Sevgilerimle!

Günün Şarkısı: Jethro/Everything

*Paulo Coelho/Simyac

Sevgimden çok önce, vaktinden çok sonrayım. Gecelerin ucu güne kavuşmuyor, güneş doğmuyor, etrafaydinlanıyor yalnızca. Yine de topluyorum cesaretimi, en azından denemek istiyorum. Pencereye yürüyorum, pencere açık. Eğiliyorum aşağı doğru. Küçüküğümü hatırlıyorum, pencereden her eğilimde annemintelaşını. Birkaç damla ağılıyorum, annemi istiyorum. Topluyorum sonra kendimi, kararlıym çünkü. Dudakları kanatan lafları akitıyorum tam kulaklarına doğru, umutluyum. Bekliyorum cevabını. Bekliyorum, bekliyorum. Duyuyorsun bile. Duyulmadıkça yalnız kalan kelimeler küşüyolar, sönüyolar, dudaklarma çarpıyorlar. Yutkunuyorum sonra. İçimde yankılanıyor gürültüler, kulaklarımı sağa ediyor. Sen hâlâ duymuyorsun. Sahi ne zamandır duyuyorsun? Ne zamandır boş yere kanatıyorum dudakları? Nekadaroldu "İyi misin?" everdiğimizce cevaplandırılmamıştır? İyi de değiliz, kötü de. Yalnızca hissiziz. Bazı sözleri tutmak için verdik, hissizce.



Zülkay Önür

HAKLIYDIN

İrem Güvenç



Sana anlattığım gibi olamayacak hiçbir şey. Üzgünüm, hep böyle kalamayacağım. Ne kadar çocuk kalmayı denesem de her gece, rengim dönüyor siyaha doğan her güne. Kapılarında karanlıklar biriyor. Üzgünüm, çıkmayacağım evimden, sadece pencere açık. Çıkamıyorum, yokluğun bekliyor kapının önünde. Buz gibi yağışaconsun yanaklamıma adımı atar atmaz. Dışansı hissiz. Kamp finollarının kokusu var havada hâlâ; mavi kelebekler, nerdentanıdığımı bilemediğim insanlar, ölülerden kalan eşyalar, anlam veremediğim hikâyeler. Ekranilardan kurulan duygusuz bir bağ var aramızda, dışarıda. Belki bir gün sadece bu bağıyok etmek için çıkışım dışarı. Sana yazdıklarına bağlı kalmak istiyorum ve sende yazdıklarına yanım kalmak istiyorum. Haklıydin, sen anlayamadın bense göremedim. Haklıydin, eğme yüzünü. Artık ben görüyorum, sen de anlıyorsun. Artık görülecek ve anlaşılacek birşey kalmadı. Haklıydin. Şimdi üzülebiliriz.

İKİ KIRK BEŞ

Ayberk Turgut



Ayberk Becker

Bu hudutta böyle bir vakanan emsalı görülmüş değildi. Anlatılanlara göre göğüs kafesinin içinde alp verdiği nefes saatlerce çalışan piston sıcaklığındaydı. Kelimeleri karşılığında vücutundan verdiği tepkiler onu bile şaşırtıyordu. Kendisinin cumleleriyle tanıyor gibiydi. Kendisini tanısaydı, ipucu verebilir, kadavra gibi sererdi içini dinişini. Fikirsizliğinin saçlarını yolmasına daha fazla izin vermeden sıyrıldı bu düşüncelerden. Boş vermişliği nam salmış iki metrekarelik odasında. Üstünden hiç çıkarmadığı geleceğiverutin olarak okuduğu polisiyermanları şahitti bu berdünya şamtarzına. Tekrar, kalbinin içindekileri birtürlü siğdırmadığı o küçük ekrana -bu sebepten nefret duyduğu küçük ekrana- takıldı gözler. Telefonu elinde ondan bir mesaj bekliyordu. Telefon için çağımızın kabusu diye inleyen ama ellerine zihinlerine prangalar vurulmuş sahteyetişkinlerin öfkesi biriktirdi içinde. Gözlerini kapayıp düşlemeye koyuldu. Onu hayal etmekten başka yaptığı daha iyi bir eylem yoktu, gecenin iki kırk beşinde.

Onu düşündükçe usulcadıkla düğünündankadın içerikli cümlelerde sayıkladı:

Krylanmda dolaşmaya devam ettiğin müddetçe ihtiyatlı bahtiyarlığımı seni besleyebilirim. Histerik tavırlarını benden sakınma! Becerikli cümlelerini zaman dilimini kale almadan bilincaltımın yönetmen kolunu sahiblemecek şekilde ayarla ki sana doğru yönelişimin meşru bir sebebi olsun. Sana zımmetlediğim şiirleri ise sanıma isteğimindisə vi irumu olarak göstereceğim Tann'ya...

SİYAH KÖPEĞİN HİKÂYESİ

TAKAŞÇI KİTAP KURDU

Krallara yaraşır
beyaz parlak mantosunun içinde,
dalga ve alev;
İste Tahta Kurdu
(Paul Verlaine)

Kitap sayfaları arasında yaşayın hayvanlar içinde şüphesiz en zararlı Takasçı Kurt'tur. Hiçbir hemcinsi onuna boy ölçüsemem. Ne Büyük Harfleri Yiyen Tahtakurusu ne de Sessiz Harfleri Tercih Eden Zarkanatlılar...

Noktalama işaretlerine meraklı tahtakurusu, bir başka deyişle Dublin Tahtakurusu oldukça can sıkıcıdır. Nokta ve virgülleri kemererek yayıcının ve eleştirmenin acı ile zevki aynı anda hissetmesine neden olur.

Tek Fil Ölümceğinin, böyle adlandırılmasının nedeni yalnızca "haraç kesmek" filiyle beslenmesidir, çok seyrek rastlanan bir türdür. Bu örümcek artık yalnızca eski hukuk kitaplarda görülmektedir, çünkü söz konusu olan fil çok seyrek kullanılmaktadır, son kalan örnekleri de örümcek tarafından yok edilmiştir.

Çok bilinen iki kitap hayvanından daha söz etmek istiyorum: Dilek Kipleri Piresi ile Son Harf Sineği. Birincisi dilek kiplerindeki bütün şahısları, tercihen birinci çoğul şahsi yer. Dilbilgisi yanlışlarıyla dolu olan bazı gazete makaleleri aslında dilek kiplerinin

düşmanı olan bu pirenin marifetidir (en azından gazeteciler böyle yorumluyor). Son Harf Sineği filillerin son harflerini emer. 19. yüzyılda bunun milyonlarca örneği vardı, şimdilerde bu türe mensup olanların sayısı oldukça azaldı.

Ama başta söylediğimiz gibi, bütün kitap hayvanları arasında en zararlı şüphesiz Takasçı Kurt'tur. O daha çok hikâyeyin sonuna zarar verir. Bir kelimeyi alır, bir başkasının yerine, onu da diğerinin

yerine yerleştirir. Söz konusu olan ufak yer değişiklikleridir, ancak tahmin edileceği gibi, hikâye tamamen anlamını kaybeder ve yalnızca art niyetli bir araştırma sonucu takasçı kurdumuzun iyi dileklerinden önceki şecline getirilebilir. Bu kurdun böyle davranışının nedeni titiz yaratılışından midir, yoksa edebiyata olan nefretinden midir, bunu bileyim mi ama, bir takasçı kurdun yaptığı sayfalarla asia karşılaşmamanızı diliyorum.

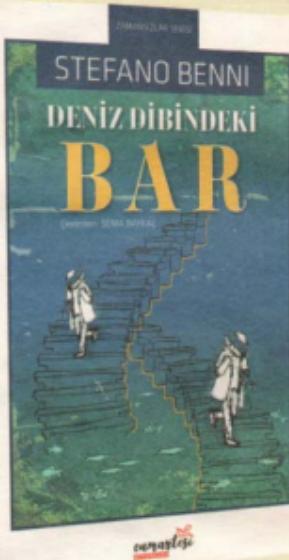


Daha fazlası, Deniz Dibindeki Bar'da...

cumartesi

KİTAPLIGI

DENİZ DİBİNDEKİ BAR / STEFANO BENNI



“

Bana inanacak misiniz bilemiyorum ama hayatımızın yarısını, başkalarının inandığı şeylerle alay ederek, diğer yarısını da başkalarının alay ettiği şeylere inanarak geçiririz.

Deniz Dibindeki Bar'a hoş geldiniz. Sizi aramızda gördüğümüz için çok memnun olduk. Şimdi lütfen oturun.

”

Sigmund Freud, John Belushi, Edgar Allan Poe ve Marilyn Monroe aynı barda.

Stefano Benni denizdibindeki bir barda oturan büyük ustalara

saygı duruşu yapmakla kalmıyor,

birsandalye çekerek onların arasındakiyerini alıyor!

www.cumartesikitapligi.com



cumartesikitap



cumartesikitapligi

*“Bazen kendime tüm bunlar gerçekten
oluyor mu diye soruyorum.”*

J. K. Rowling

